

DE

WINTERKONING

1. Van alles wat Hans Stapersma
4. Verslag roofvogelinventarisatie 2020
Roofvogelwerkgroep Noord-Kennemerlands Duin
9. Ringjaar 2019, VRS Castricum Tim van der Meer, Richard Reijnders
20. Winter in Marquette Femie de Jager
22. Red Yellow, Lime Lime Jos Vroege
24. Roofvogels en Boommarters nabij Castricum, 2020 Jos Vroege
31. Vogelbladen, 1^e kwartaal 2021 Martine Kamminga
38. Vogelwaarnemingen in Midden-Kennemerland Hans Schekkerman
53. Lezingen & Excursies – t/m 2^e kwartaal 2021
Commissie Lezingen & Excursies
53. Nieuwe (jeugd)leden Redactie

Van alles wat

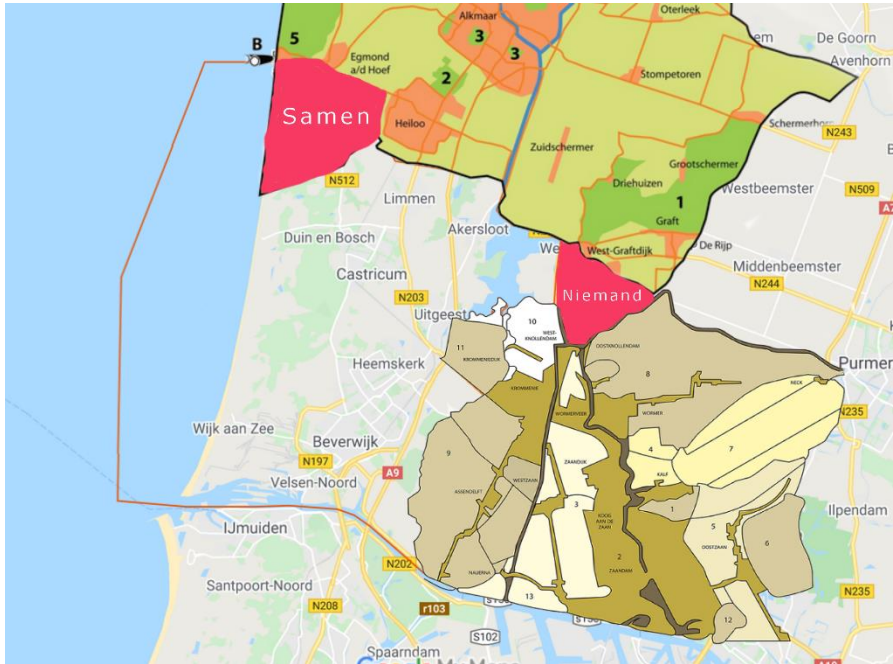
Hans Stapersma

Corona en zo. Als ik dit schrijf zitten we precies een jaar met de corona pandemie en alle maatregelen om de gevolgen daarvan zo goed mogelijk te beheersen. Op een Vereniging als de onze heeft dat ook grote impact. We hebben al een tijd geen excursies meer en geen lezingen, we vergaderen digitaal en we zien elkaar alleen af en toe als enkeling in het veld. Een geluk bij dit ongeluk is dat onze hobby ons naar buiten brengt, de natuur in en dat vogels daar overal te zien zijn variërend met de seizoenen. Zelfs alleen kan je naar vogels kijken en ervan genieten, hoewel dat met anderen samen vaak minstens zo leuk of nog leuker is. Geen excursies betekent ook geen excursie-verslagen ofwel een dunnere Winterkoning. Dat is deze keer nog versterkt doordat corona ook op de redactie heeft toegeslagen waardoor een paar vaste rubrieken helaas ontbreken. Jan, veel sterkte met je herstel!

Vacatures. We zoeken nog steeds naar versterking van de werkgroep Ruimtelijke Ordening. Ook zoeken we mensen die op korte termijn de redactie van de Winterkoning willen komen versterken, bijvoorbeeld door het schrijven van een vaste rubriek.

Ons werkgebied. Naar aanleiding van de discussie over de gevolgen van een eventuele verbinding tussen de A8 en de A9 ben ik al een tijd geleden samen met de voorzitter van VBW Zaanstreek door dat gebied gereden. We kwamen daarbij tot de ontdekking dat een deel van het gebied net ten oosten van de A9 (en ten zuiden van de N8) “wit gebied” bleek te zijn ofwel niet behorend tot het werkgebied van een Vogelwerkgroep. Ik was daarnaast zelf ook altijd in de veronderstelling dat de polder op het eiland de Woude bij ons werkgebied behoorde (want onderdeel van de Gemeente Castricum) maar vond eigenlijk nooit iemand die dat ook met historische feitenkennis ondersteunde. Waarnemingen.nl rekende de Woude om mij onduidelijke redenen echter niet tot ons werkgebied. Ik heb daarom namens het bestuur formeel overleg gezocht met Vogelwerkgroep Alkmaar e/o en VBW Zaanstreek. De uitkomst: we zijn nu tussen de drie Vogelwerkgroepen overeen gekomen dat wij de polder van het eiland de Woude inderdaad tot ons werkgebied kunnen rekenen en dat wij ons ook ontfermen over het “witte gebied” net ten oosten van de A9 en tussen de N8 (vanaf fort Busch en Dam) en het Noordzeekanaal (pont Buitenhuizen). We hebben inmiddels het kaartje van ons werkgebied op de website aangepast evenals de grenzen op waarnemingen.nl. Leo Heemskerk heeft ook nog een wat groter kaartje gemaakt waarop een en ander goed te zien is. Dat kaartje laat ook zien 1. dat we een stukje overlap hebben met Alkmaar (ten zuiden van Egmond aan Zee; ik heb daar zo'n 15 jaar geleden al eens met Alkmaar over gesproken met als conclusie: “we laten dat zo, onder het motto beter dubbel dan niet”)

en 2. dat er toch nog een wit gebied is (de Kogerpolder en de Starnmeer) tussen Alkmaar, ons en VBW Zaanstreek. Ik zal dat bij gelegenheid nog eens aankaarten. Het gevolg van dit alles is wel dat we als Vogelwerkgroep nu ook echt als partij betrokken zijn geraakt bij het dossier "A8A9".

Overzicht werkgebieden VWG Alkmaar e/o, VBW Zaanstreek en VWG Midden-Kennemerland (met dank aan Leo Heemskerk)

Gasthuisweidje. De Vogelwerkgroep heeft een formeel bezwaar ingediend tegen het verlenen van een omgevingsvergunning voor het plaatsen van een brug over de Schulpvaart aan de noordkant van Castricum. Landschap Noord-Holland wil daar de bestaande waterberging vergroten in westelijke richting ('het Gasthuisweidje'), hetgeen we op zich een uitstekend plan vinden. Wat we echter geen goed plan vinden is dat de gemeente nu een doorgaande wandelroute wil dwars door dat nu rustige (want niet toegankelijke) gebied. De bestaande waterberging is regelmatig heel leuk voor vogels vanwege de rust en de dynamische omstandigheden ten gevolge van de wisselende waterstanden. Witgat en andere steltlopers, Grote Zilverreiger en vele eenden-soorten maken er regelmatig gebruik van. We hebben anderhalf jaar geleden al overleg gezocht met de gemeente om alternatieven voor zo'n route te vinden maar de gemeente heeft daarop niet

2 De Winterkoning (2)

thuis gegeven ondanks herhaalde toezeggingen van hun kant voor zulk overleg (nog ruim voor corona). Het is des te wranger dat de gemeente dit plan nu wil doorzetten waar we dat de afgelopen 15 jaar tweemaal van tafel hebben weten te praten via onze inspraak op de gemeentelijke nota recreatie en toerisme (ideeën/voorstellen voor fiets-, wandel-, en kano-routes). Helemaal stuitend is dat we in de lokale pers gewoon gecensureerd worden door de belanghebbende partijen in onze beschrijving hoe dit overleg vanuit onze optiek nu echt is verlopen.

Uitkijktoren Papenberg. Het zal weinigen ontgaan zijn: de toren staat er eindelijk. Ik ben er zelf nog niet geweest dus ik kan er niets van vinden; ik heb er alleen een glimp van gezien vanaf de Beverwijkerstraatweg. Maar wel bereiken mij nu al gelijk klachten over het belopen van het (niet toegankelijke) kwetsbare duinterrein, Natura 2000 gebied, rondom de toren. Vele nieuwsgierigen, op zoek naar een “ommetje” via de nieuwe trap omhoog, de toren op en af, en langs de oude (en mede op ons verzoek nu afgesloten) Papenberg zandhelling weer omlaag – of in omgekeerde volgorde. En gisteren in de krant politie-ingrijpen tegen een groep hangjongeren en overlast van afval in het duin. Hoe was het ook alweer? De Vogelwerkgroep heeft destijds geen bezwaar gemaakt tegen een toren (hoewel “bouwen in Natura 2000 gebied”) omdat heel veel andere partijen om allerlei redenen een toren wilden en we niet overal tegen wilden zijn. We hebben ons in de discussies sterk gemaakt voor toegankelijkheid via de bestaande paden (achterom via Kijkuit) en gewaarschuwd voor een grote toeloop van mensen en vandalisme indien de toren erg makkelijk toegankelijk zou worden. Afsluiten van de zandhelling aan de bovenzijde en het grijze duin aldaar bovenop de Papenberg en een steile zwevende trap waren het compromis waarvoor de Vogelwerkgroep uiteindelijk is gezwicht. Hebben we hier toch de verkeerde keus gemaakt? Gezien de eerste berichten houden we ons hart vast!

Kustpact Groene Ster. We hebben als Vogelwerkgroep recent het initiatief genomen om te kijken of we de Groene Ster die in ons werkgebied in de Kustpact afspraken op/bij het strand is opgenomen, ingevuld kunnen krijgen op een manier waarbij de natuurwaarden vergroot worden met daarbij ook meer kansen voor vogels. Een Groene Ster geeft een plek aan waar uitdrukkelijk kansen worden gezien voor meer natuur. We zetten in op een vogelrots in zee of zelfs een voordelta al dan en niet met strandvlaktes. Zoekgebied is ruwweg tussen Noordpier en Egmond aan Zee. We hebben daartoe zeer recent een eerste digitale “brainstorm” bijeenkomst georganiseerd met een brede groep geïnteresseerde belanghebbenden zoals een aantal kustgemeenten, Duinbehoud, Stichting Noordzee, Vogelbescherming Nederland, PWN en strandondernemers. De volgende bijeenkomst is midden maart.

Verslag roofvogelinventarisatie 2020

Roofvogelwerkgroep Noord-Kennemerlands Duin

Samenvatting

De Roofvogelwerkgroep Noord-Kennemerlands Duin (RNKD) wil met haar werk bijdragen aan de bescherming van de dag-roofvogels in de duinen van Noord-Kennemerland. Sinds 1995 inventariseren daarom elk jaar ca. 40 vrijwilligers van de werkgroep het duingebied tussen Wijk aan Zee en Camperduin.

De leden van de werkgroep stellen broed- en jachtterritoria vast en verzamelen verschillende broed-biologische gegevens. Zo kunnen overeenkomsten en verschillen tussen jaren, gebieden en soorten zichtbaar worden. De werkgroep signaleert ook gevallen van roofvogelverstoring en -vervolgning en meldt die aan de terreinbeheerders. In geval van vervolging worden instanties ingeschakeld die daders kunnen opsporen en justitieel vervolgen.

Het onderzoek vindt plaats met toestemming van en in samenwerking met de twee terreinbeheerders, Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN) en Staatsbosbeheer (SBB). De werkgroep rapporteert de verzamelde gegevens jaarlijks aan de beheerders. Dit verslag bevat de resultaten van 2020.

Hieronder staan per soort de aantallen vermeld, met tussen haakjes het aantal van voorgaand jaar.

Voor de **wespendief** werden zes (6) territoria vastgesteld. Er waren er twee succesvolle broedgevallen (4), waar tenminste drie (7) jongen uitvlogen. Er werden drie nesten gevonden: 2 in Castricum en 1 in Bakkum/Egmond, waarvan één succesvol (Castricum). Verder was er een succesvol broedgeval in Bergen, waar geen nest werd gevonden.

Van de **havik** was het aantal territoria in het hele onderzoeksgebied 20 (21). Er waren 20 (19) nesten waarvan 15 (14) succesvol met minimaal 32 (34) uitgevlogen jongen.

Van de **sperwer** was het aantal territoria in het hele onderzoeksgebied tien (7). Dit jaar waren er zeven (5) nesten waarvan vier (2) succesvol met tenminste 13 (8) uitgevlogen jongen.

Van de **buizerd** was het aantal territoria in het hele onderzoeksgebied 54 (55). Er werden 35 (46) nesten gevonden waarvan 19 (32) succesvol met minimaal 35 (66) uitgevlogen jongen. De laatste jaren neemt het percentage mislukte nesten sterk toe: van 13% in 2017 naar 46% in 2020.

Van de **torenvalk** werden 17 (11) territoria vastgesteld. Er waren drie (2) nestkasten bezet waarvan twee (1) succesvol met minimaal vijf (3) uitgevlogen jongen.

Van de **boomvalk** werden acht (5) jachtterritoria vastgesteld. Er zijn geen broedgevallen vastgesteld.

Het paartje **slechtvalk** op het Tata Steel terrein bracht dit jaar vier jongen groot. Ook was er weer een succesvol broedgeval in de Laurentiustoren in Heemskerk, hier vlogen twee jongen uit.

Recente opgaven van oppervlaktes bosgebied in het NHD tonen aan dat de oppervlakte dennenbos daar bijna gehalveerd is sinds de aanvang van ons onderzoek in de jaren negentig en dat de oppervlakte loofbos bijna is verdubbeld. Toename van oppervlakte loofbos wordt mede veroorzaakt door deelgebieden Marquette, Dijk & Duin en Bergerbos, voornamelijk loofbos. Deze vielen destijds buiten het onderzoeksgebied. In het gebied van SBB (Schoorl) nam de oppervlakte naaldbos met 15% af, de oppervlakte loofbos, relatief klein, nam daar met driekwart toe.

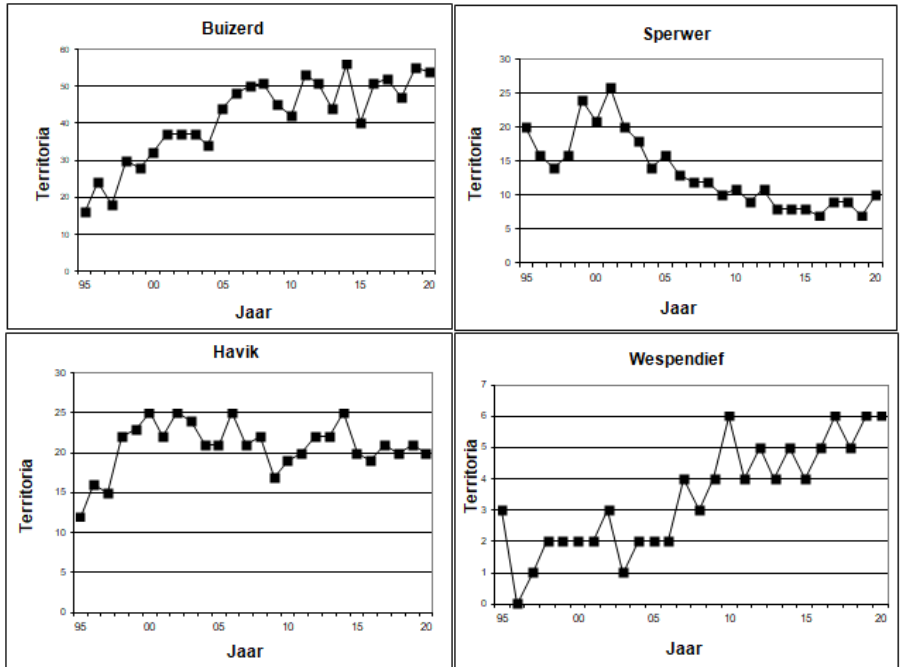
Broedresultaten

2020	Territoria	Nesten	Succes	Legbegin van tot	Uitvliegen van tot	Eieren	Per nest	Jongen	Per nest	Hoogte
Wespendif										
Heemskerk		1								
Castricum	2	2	1	3/6 3/6	18/8 18/8			2(1)	2,0	17-18
Bakkum/Egmond	1	1								19
Wimmenum										
Bergen	1	1	1					1(1)	1,0	
Schoorl	1									
Totaal	6	4	2	3/6 3/6	18/8 18/8			3(2)	1,5	17-19
Havik										
Heemskerk	5	5	3					6(3)	2,0	
Castricum	2	2	2	27/3 18/4	16/6 8/7			4(2)	2,0	11-18
Bakkum/Egmond	5	5	5	29/3 21/4	18/6 11/7			10(5)	2,0	12-16
Wimmenum										
Bergen	3	3	2	24/3 3/4	13/6 23/6			5(2)	2,5	10-15
Schoorl	5	5	3	25/3 5/4	14/6 22/6			7(3)	2,3	17-22
Totaal	20	20	15	24/3 21/4	13/6 11/7			32(15)	2,1	10-22
Sperwer										
Heemskerk	2									
Castricum	4	4	2	25/4 25/4	1/7 1/7			6(2)	3,0	9-15
Bakkum/Egmond	2	1	1					3(1)	3,0	10
Wimmenum										
Bergen	1	1								7
Schoorl	1	1	1	7/4 7/4	13/6 13/6			4(1)	4,0	6
Totaal	10	7	4	7/4 25/4	13/6 1/7			13(4)	3,3	6-15
Buizerd										
Heemskerk	5	5	4					7(4)	1,8	
Castricum	15	8	3	7/4 18/6	25/6 6/7			5(3)	1,7	9-19
Bakkum/Egmond	20	18	9	29/3 29/4	16/6 7/7			18(9)	2,0	3-18
Wimmenum										
Bergen	6	1	1	20/4 20/4	8/7 8/7			2(1)	2,0	14
Schoorl	8	3	2					3(2)	1,5	19-20
Totaal	54	35	19	29/3 18/6	16/6 8/7			35(19)	1,8	3-20
Torenavalk										
Heemskerk	3									
Castricum	2									
Bakkum/Egmond	7									
Wimmenum	3	3	2					5(2)	2,5	6-7
Bergen	2									
Schoorl										
Totaal	17	3	2					5(2)	2,5	6-7
Boomvalk										
Heemskerk	1									
Castricum	2									
Bakkum/Egmond	3									
Wimmenum										
Bergen	1									
Schoorl	1									
Totaal	8									

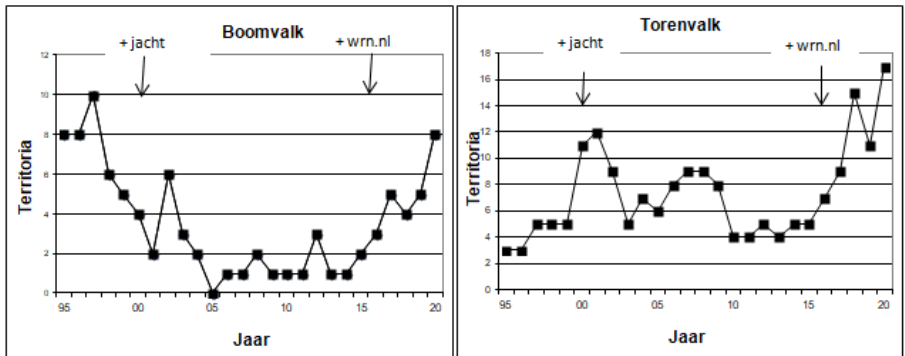
Tabel 1. Samenvatting broedresultaten per soort in 2020 (RNKD)

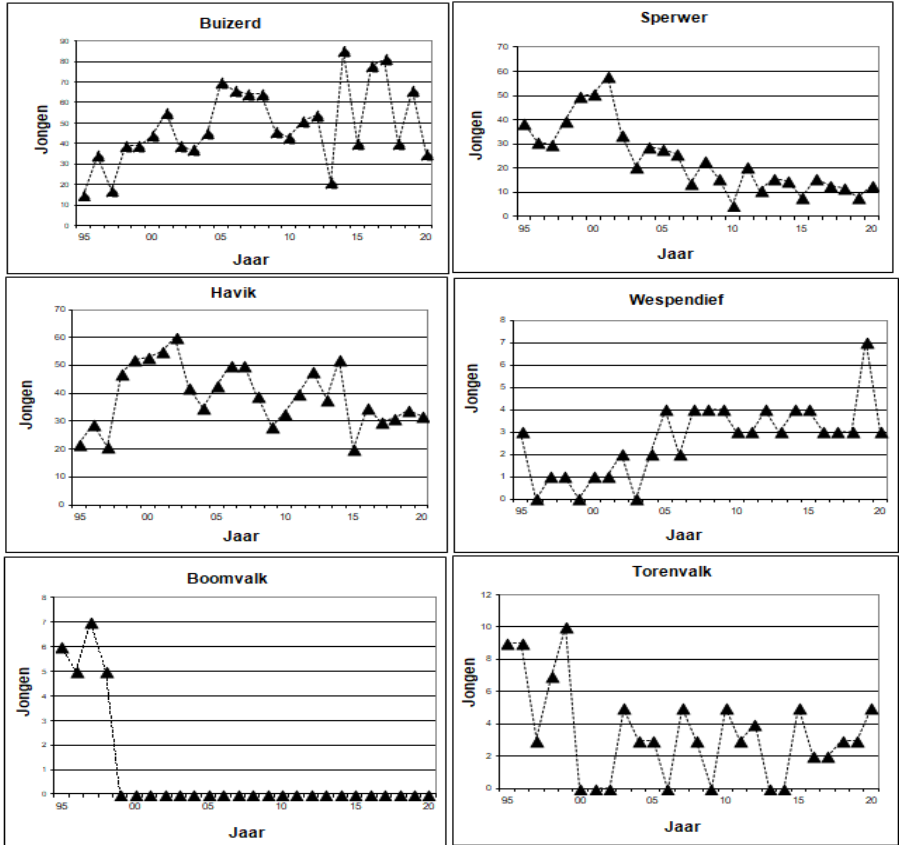
Verloop over de jaren

Figuur 1. Ontwikkeling van het aantal territoria per soort in het onderzoeksgebied (RNKD)

Figuur 2. Ontwikkeling van het aantal territoria torenvalk/boomvalk. Vanaf 2000 worden ook jachtterritoria meegeteld. Vanaf 2016 worden ook gegevens van waarneming.nl meegenomen.

Figuur 3. Ontwikkeling van het aantal uitgevlogen jongen per soort in het onderzoeksgebied (RNKD)

Resultaten ringjaar 2019, VRS Castricum

Tim van der Meer, Richard Reijnders

In 2019 werden in totaal 14.007 nieuwe vogels geringd, verdeeld over 126 soorten. Daarmee was 2019 een goed jaar voor VRS Castricum.

Januari

Januari was op zijn zachtst gezegd een matige maand voor het ringen. Er werd op de 20e een Cetti's Zanger van 2018 terug gevangen. Op 23 januari was er een koude dag met veel trek van Kievit en Goudplevier. Helaas kon er maar 1 Kievit verleid worden op het slagnet te gaan zitten.

Februari

Er werd slechts op 7 dagen gevangen, wat in februari op zich vrij normaal is. Op zowel de 17e als de 18e werd een Wintertaling gevangen. Beide fraaie mannetjes. Overige leuke vangsten betroffen 4 Stormmeeuwen op de 1e en de een Bonte Strandloper op de 24e.

Maart

Eerste helft van maart werd er nauwelijks gevangen. Pas op de 20e werd weer een serieuze vangpoging gedaan. Er werden ondanks het sombere weer toch nog enkele Bonte Strandlopers, Goudhanen en Vuurgoudhanen gevangen. De 29e en de 30e werd er nacht-gevangen. Dit leverde 5 Waterrallen, 1 Waterhoen, 1 Wintertaling en 1 Krakeend op. Op de 31e ving Jan Visser een hele vroege Beflijster (een heel mooi mannetje).

Mannetje Beflijster, 31-3-'19
De Winterkoning 56 (2)

Foto: Jan Visser

April

In april werd op 21 dagen gevangen. Op 3 april werd een ongeringde Cetti's Zanger gevangen, op 5 april 3 Blauwborsten. Wellicht dé vangst van de maand werd ook op 5 april gedaan: een volwassen IJsvogel hing in het net. Dit was onze tweede volwassen IJsvogel ooit, en onze allereerste ooit in het voorjaar. Op 17 april werd er zelfs nog een volwassen IJsvogel geringd. Kan niet anders of zij moeten heel dichtbij (wellicht in het infiltratiegebied) gebroed hebben. Op 9 april vinggen we de eerste Kleine Plevieren van de maand. April is de maand van de Beflijsters en er konden er 6 worden geringd. Rosse Grutto's waren weer minimaal vertegenwoordigd, met 2 gevangen op 24 april, en 9 op 28 april. Op deze dag werd ook een Rosse Grutto gezenderd door medewerkers van het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ).

Mannetje Kleine Plevier, 14-4-'19

Foto: Tim van der Meer

De maand was verder leuk qua eenden. Met 2 nieuwe Krakeenden die werden gevangen in het eenden-net bij IJS werd een nieuw record neergezet met 3 geringde Krakeenden in één jaar. Ook kon een Kuifeend worden gevangen in het eenden-net. Daarnaast werden 3 Tapuiten, waarvan 1 Groenlandse Tapuit, gevangen.

Adult mannetje Kuiifeend, 20-4-'19

Foto: Tim van der Meer

Adult mannetje Kwartel, 25-5-'19

Foto: Tim van der Meer

Mei

In de eerste week van mei werden nog 8 Rosse Grutto's gevangen. Op 5 mei werd een Kanoet gevangen, en op 12 mei werden in één slag 2 Kanoeten en 1 Zilverplevier. Op 25 mei werd de eerste Kwartel gevangen en op 26 mei een hele vroege juveniele Boomklever. De maand verliep relatief stil en ook qua steltlopers waren de vangsten minimaal. Overige leuke vangsten betroffen een Kievit, 2 Kleine Plevieren, een tweede Kwartel en een Wilde Eend.

Juni

In juni 2019 werd op 14 dagen gevangen. Aangezien juni de maand is met de meeste juveniele vogels in het duin, wordt er altijd minder met de mistnetten gevangen (er staan minder mistnetten open) en wordt er met name gefocust op de slagnetten. Op 2 juni werd nacht-gevangen en het bleek een goede nacht voor Kwartels. In totaal konden er 6 worden geringd. Op 7 juni werd een juveniele Aalscholver geringd. Op 12 juni ving Jan de eerste 'zomermees', een juveniele Glanskop. Op 14 juni werd weer een juveniele Boomklever gevangen. Op 18 juni echt een topdag. Er zouden 3 gasten komen, dus had ik om hulp gevraagd. Walter bleek daartoe wel bereid. We vingden precies 100 vogels (best veel voor de tijd van het jaar). We begonnen met een Spotvogel (enige deze maand). Toen ik de tweede ronde ging lopen met de gasten (alle 3 leden Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland overigens) zette Walter geluid van Gierzwaluw aan. Interessant zei ik tegen de gasten. Maar werkt dat ook vroegen ze. Zelden zei ik. Het bleek een fantastische 2^e ronde met o.a. een Glanskop en weer een Boomklever in de netten. De laatste was een nieuwe handsoort voor Walter. Euforie alom. En Walter had dan ook nog eens 2 Gierzwaluwen gevangen. Een ietsje later vingden we er nog 6, dus in totaal 8. Grappig genoeg de enige Gierzwaluwen die werden gevangen dit jaar. Op 22 juni hing er een juveniele Zwarte Mees in het net.

Op 23 juni werd een adulte Orpheusspotvogel gevangen. Een erg leuke soort die mogelijk in opkomst is, aangezien we er (na in 2007 pas de eerste te hebben gevangen) de laatste jaren bijna jaarlijks eentje vangen. Ook zijn in de omgeving nu enkele broedgevallen bekend.

Overige leuke vangsten in juni waren 5 Boomleeuweriken, een Roodmus, 4 Tureluurs (op de 28e) en 3 Bontbekplevieren (op de 29e).

Juli

Op 5 juli werd een geringd vrouwtje Roodmus met broedvlek gevangen. Deze was als adult geringd in 2017 en is ook in 2018 terug gevangen. Ook werd deze dag en op 7 juli een juveniele Cetti's Zanger gevangen. Dit illustreert maar weer eens het (onregelmatige) broeden van Roodmus in de

omgeving, en wederom de succesvolle vestiging van de Cetti's Zanger. Juli is ook de maand van de Snor, er werden er vier geringd.

De eerste twee jonge Witgatten werden op 14 juli geringd. Verder was juli zoals gewoonlijk een leuke maand voor de steltlopers: Bontbekplevier (1), Regenwulp (1), Oeverloper (3), Witgat (16), Tureluur (1), Bosruiter (2) en Groenpootruiter (3).

Augustus

In augustus werd op 21 van de 31 dagen geringd. Op de derde was het gelijk raak met de eerste twee Waterrietzangers van het seizoen. Bovendien ontsnapte een derde 'WaRiZa' uit het net! De nacht van de 3e werd er gepoogd Porseleinhoentjes te vangen, dit leverde helaas niks op. Op de avond van 8 augustus werden 45 Boerenzwaluwen geringd bij de slaapplaats in het riet nabij de Brug-sectie. Verdere Waterrietzangers werden gevangen op 5, 9 en 18 augustus, waarmee het totaal op vijf geringde kwam te staan.

Twee eerstejaars Waterrietzangers, 3-8-'19

Foto: Tim van der Meer

Op 21 augustus werd de eerste Sperwergrasmus gevangen, waarna er in de rest van de maand nog vijf werden bij-gevangen. Op 22 augustus zag Richard een klein vogeltje met een bleke kop in het net hangen. Meteen

dacht hij aan Kleine Spotvogel. Bij het uithalen zag hij echter direct dat het een Bergfluitier (!) was. Dit was pas de tweede Bergfluitier ooit voor VRS Castricum.

Op basis van de goudgroene vleugels leek het meteen al om een 'Westelijke' Bergfluitier te gaan. Maar om die met zekerheid te kunnen onderscheiden van Balkanbergfluitier is echt heel erg moeilijk. Een veertje werd verzameld, en uit DNA-onderzoek bleek dat het inderdaad 100% zeker

Bergfluitier, 22-8-'19

Foto: Tim van der Meer

Om de "Westelijke" ging. Wat een prachtig vogeltje. Op de 23e werden een Glanskop en een Tuinfluitier met Praag-ring gevangen. De 24e was een leuke diverse vangdag. In totaal 27 soorten werden gevangen, w.o. 3

soorten zwaluwen (10 Huiszwaluwen, 10 Boerenzwaluwen en een Oeverzwaluw), 4 Grauwe Vliegenvangers en een Fluitier. In 3 dagen tijd werden maar liefst 5 Draaihalzen en 16 Bonte Vliegenvangers geringd. Op de laatste dag van de maand werd een jonge Groene Specht gevangen, ook geen jaarlijkse soort.

Een jonge Groene Specht, 31-8-'19

Foto: Arnold Wijker

In augustus werden de volgende steltlopers geringd: Wulp (1), Steenloper (2), Witgat (6), Bosruiter (1) en Groenpootruiter (4).

September

De eerste week van september was het erg slecht weer en er waren daarom nauwelijks vangsten. Wel werd een Steenloper gevangen en een Heggenmus met Belgische ring. Op de 9e eindelijk een mooie dag, met maar liefst 219 vogels in de netten. De 10e opnieuw mooi weer, met iets minder vogels (172), maar wel met wat meer variatie. Onder andere twee IJsvogels, een Boomleeuwerik, drie Paapjes en als klapper op de vuurpijl twee Struikrietzangers werden gevangen. De periode daarna was het steeds licht wisselvallig weer. Net als vorig jaar werden er veel Cetti's Zangers gevangen. Op de 12e zelfs eentje met een Belgische ring, onze eerste Cetti's Zanger met buitenlandse ring. Op 21 september echt een topdag: 207 vogels, waaronder een Grote Pieper en een Noordse Nachtegaal. Ook de eerste Bladkoningen dienden zich aan. Daarna, laten we het noemen 'geen vangweer meer', en werden ook geen vangsten van betekenis meer gedaan.

Oktober

Ook oktober begon met onstuimig weer. Vaak was er veel wind en/of regen, en daarom kon er vooral de eerste helft van de maand lang niet elke dag gevangen worden. Toch trokken er wel vogels, zoals eigenlijk altijd wel in oktober, en op de 6e was het dan ook meteen goed raak. Ondanks een vrij krachtige wind en in de nanacht nog regen werden maar liefst 407 vogels gevangen. De bulk was Roodborst: maar liefst 242. Waar komt het allemaal vandaan denk je dan wel eens. Verder onder andere een Beflijster en 9 Bladkoningen. De dag daarna was ook niet verkeerd: 243 vogels werden geringd, waaronder 7 Bladkoningen en 13 Putters.

Daarna was het vijf dagen dusdanig slecht weer dat er gewoon echt niet gevangen kon worden. Daar zit je niet op te wachten zo midden in wat normaal de piek van het vangseizoen is. Gelukkig was het de rest van de maand wel redelijk vangweer. Al met al leverde dat veel leuke vangsten op. Heel gaaf was de vangst van een Klapekster op de 19e. Die vingen we met het slagnet en dat was heel lang geleden. Op de 20e werd een Bruine Boszanger geringd. Die hadden wij al 7 jaar niet meer gevangen, en was dus een hele welkome verrassing. De klapper van de maand was echter een Taigaboomkruiper op de 22e. Wat een ontzettend gaaf beestje en pas onze tweede ooit (de eerste was op 18 oktober 2005). De 23e was opnieuw een topdag, met onder andere een schitterende volwassen man Zwarte Roodstaart, opnieuw een Bruine Boszanger en 2 Buidelmezen. In de nacht naar 24 oktober zijn we weer eens ouderwets wezen rallen. Richard was er om 2:30, Piet Admiraal was al veel eerder begonnen. Richard kon meteen flink aan de bak, want behalve Waterrallen bleken er ook veel Spreeuwen in de netten gevlogen, en Piet kon het maar nauwelijks aan. Een erg drukke

maar ook heel leuke vangnacht, met maar liefst 78 Waterrallen, een heel laat Porseleinhoen (onze laatste ooit), 3 Waterhoenen, een Houtsnip en 97 Spreeuwen. En dan vingen we overdag nog een Meerkoet ook. Op 25 oktober een heel laat Paapje nog. Die hadden we op 4 oktober ook al gevangen (was dus al geringd), en bleek maar liefst 4 (!) gram te zijn aangekomen. Op de 30e werden nog even twee nieuwe jaarsoorten gevangen: Grote Lijster en Geelgors.

Overige leuke vangsten betroffen 6 Bokjes (onze enige dit jaar), 3 Beflijsters, 45 (!) Bladkoningen en nog een Grote Pieper. Veel buitenlands geringde vogels, hetgeen natuurlijk altijd erg leuk is: o.a. Roodborst met een Franse ring, Goudhanen met resp. een Deense en een Duitse ring, Groenling met een Belgische ring en een Oeverpieper en een Koperwiek allebei met een Noorse ring.

Taigaboomkruiper, 22-10-'19

Foto: Richard Reijnders

Klapekster, 19-10-'19

Foto: Tim van der Meer

November

In november was het over het algemeen redelijk weer, maar met de vele trek was het wel gedaan. Er werden dan ook alleen nog maar vangdagen met minder dan 100 vogels gemaakt. En daar zaten vooral in de tweede helft van de maand veel dagen met hoogstens een paar handen vogels vol bij. Een nieuw experiment van Jan om Houtsnippen te vangen bleek uitermate succesvol. Werden er in oktober al zeven gevangen, in november kwamen er daar nog eens 15 bij. In totaal 22 (!) Houtsnippen dit jaar dus. En dan te bedenken dat het jaarrecord vóór 2019 op vijf stond (!).

Op 5 november een erg leuke dag. Een derde Bruine Boszanger werd gevangen en er vlogen lange tijd twee Vale Gierzwaluwen rond en boven de hut. De 10e was het ook weer raak. We waren met z'n drieën plus iemand die voor haar examen ging (voor een ringvergunning) en dan nog eens 4 gasten. Slechts 48 vogels konden van een ring worden voorzien, maar de examinant was geslaagd. En toch wel erg leuke vangsten, van o.a. een hele late Sperwergrasmus en een schitterend 'volwassen' mannetje Boomklever. En ook nog een Merel met een Engelse ring. Op de 17e een Pallas' Boszanger, ook altijd fijn natuurlijk. De laatste echt gave dag was de 22e, met o.a. onze vierde Bruine Boszanger voor dit jaar (zo vang je ze zeven

jaar niet, zo vang je er vier (!), en een hele mooie IJsgors. In totaal werden in november 13 Sneeuwgorzen gevangen. Ook niet slecht.

December

In december werd er slechts op vijf dagen gevangen en werd de baan weer opgeruimd. De leukste vangsten betroffen een groepje van 8 Staartmezen en een Ekster op 25 december. Eksters zijn tegenwoordig een stuk moeilijker te vangen. De oudere ringers kennen periodes van vroeger met wel 10 Eksters rondom de slagnetten. De Havik is mogelijk medeschuldig aan de achteruitgang van de Ekster in het vanggebied.

Mannetje Sijs, 5-11-'19

Tim van der Meer

Winter in Marquette

Femie de Jager

Sneeuw is iets magniefs. Alle ongerechtigheden worden bedekt door een prachtige witte, geluiddempende deken, dus tijdens de eerste sneeuwstorm op zondag ga ik direct na Vroege Vogels op pad naar Marquette (ik bof dat er zo dichtbij woon) om zoveel mogelijk de nog maagdelijke sneeuw te ervaren. Langs het reigerbos via de Oostkant.

Bij het open weiland aldaar is de wind te hard en te snijdend en ga ik de Rozentuin in. Ik voel iets vreemds onder mijn schoen. Van mijn oude snowboot heeft de helft van de zool losgelaten, later de hele zool en nog later de binnenzool, dus op één sok en één schoentje kwam dit beertje Pippeloentje weer naar huis ....., maar ... ik heb wel de heerlijke witte wereld aanschouwd en gevoeld. Thuis vanachter glas is het eveneens spectaculair om de sneeuwstorm te zien. Een harde klap tegen het raam: Een Houtsnip op de grond, krabbelt gelukkig weer op en schuilt wat bij de klimop tegen de schutting. Na enige tijd is hij weg, gelukkig! Ik ga uit van een Houtsnip, want een Watersnip lijkt mij in deze stenen omgeving nog onwaarschijnlijker, maar als ik aan het eind van de week het verschil tussen een Houtsnip en een Watersnip aan mijn zus uitleg en inzoom, blijkt het een Watersnip te zijn!! Ik hoor Meeuwen krijsen en zie een Meeuw achtervolgd worden door twee anderen. De Meeuw laat zijn prooi vallen en een andere Meeuw vangt het vliegend op, dit wordt nog een keer herhaald! Ik heb het wel eens van roofvogels gezien, maar van Meeuwen nog nooit.

De volgende dagen ga ik 's morgens en 's middags van deze pracht genieten, nog weinig vogels, maar maandagmorgen vroeg vliegen er in de nog maagdelijke sneeuw wel twee Watersnippen op aan het dienstbodenpad en zie ik veel vossensporen.

Dinsdagmorgen is de wind een stuk minder en aan de Oostkant van Marquette hoort Mieke (Slings) Sijzen in de elzen bij de vijver in het Steenstra-park, we zien er een stuk of vijf. Veel Merels en Roodborsten nu. Achterom Marquette is het mooi met de witte weilanden, nog veel meer vossensporen. Nog verder, weer in het bos, zien we in de sloot 2 Dodaarzen zwemmen en duiken. Nog nooit heb ik ze zó dichtbij gezien, ze zijn echt piepklein. Dan ineens zien we Koperwieken heen en weer vliegen tussen de klimop van de bomen, waar ze van de Hedera-bessen eten. Ook aan de oever van de sloot scharrelen ze rond om eten te zoeken, wat zijn ze mooi, zo dichtbij! Later in de week zien we er ontelbaar veel. Ook veel Houtduiven die hiervan eten en enkele Winterkoningen. Via het nu begaanbare dienstboden-pad nog twee Kramsvogels en dan in de sloot evenwijdig aan

de oprijlaan ongeveer tien Wintertalingen en enkele Smienten. Ik ben opgetogen, soorten die ik hier nog nooit heb gezien. Bij de Dodaarzen komt er nog een bij, ze zijn er alle dagen, maar verhuizen af en toe, gelukkig zijn er nog steeds open plekken in de slotjes en het is er beschermt.

Op donderdagmorgen zie ik hele grote groepen ganzen aankomen en landen in de weilanden achter Marquette en bij het smalle watertje voor het sluisje naar de polder heel kort een grote Merel met een langere snavel?? Op vrijdagmorgen blijkt dit een Waterral te zijn en er is er nog een. En nog een Watersnip! Conny (Butter) staat ook te kijken. Voor Conny zijn het nieuwe soorten en dan zo dichtbij! Ze wordt er super blij van en ik natuurlijk ook. 's Middags kunnen we weer wat fietsen en langs de Noordermaatweg tel ik tussen de 1500 en 2000 Kolganzen en enkele Grauwe Ganzen. Kolganzen "gakken" helderder en in de heerlijke zon, zonder wind geniet ik hiervan.

Op zondagmorgen blijkt er nog dichterbij mij, pal achter het sluisje, een derde Waterral te zijn, maar de andere twee dulden niet dat deze wat dichterbij komt, er wordt even fel gevochten en gekrijst, maar gelukkig is het slotje precies groot genoeg voor aan de ene kant de twee Waterrallen en aan de andere kant de ander. Aan het eind van de Bokkenlaan rusten of zwemmen veel Wilde Eenden en een mannetje Kuifeend.

De sloot tussen de oprijlaan en het dienstboden-pad blijft het langste open en op zaterdag en zondag blijken daar de Wilde Eenden, de Wintertalingen, 1 Grote Zilverreiger en veel Blauwe Reigers te rusten en op zondag een Brilduiker?? Het verenkled is vreemd en thuis zoek ik het op. Volgens Lars Jonsson blijkt het om een Buffelkopeend te gaan, juveniel of vrouwtje? Alle tot 1993 in Nederland en België blijken uit gevangenschap afkomstig. Om 16.00 u zit hij er nog en ga ik naar huis, opgetogen over een prachtige week met mooie waarnemingen. En passant tel ik ook de molshopen, dat werd in Vroege Vogels gevraagd, het zijn 97 verse molshopen!

Maar helaas .....geen IJsvogel gezien. Ik hoop echt dat ze een open slotje gevonden hebben, goed verstoep voor nieuwsgierige vogelaars.

Red Yellow – Lime Lime

Jos Vroege

Op zondag 22 maart 2020 maakte ik met de fiets een rondje door de Castricumerpolder om in de gebieden van Stichting 'De Hooge Weide' naar steltlopers te kijken. In de westelijke plas van 'De Groote Ven' zag ik, behalve een Zwarte Ruiter, een gekleurde IJslandse Grutto. De vogel liep in het water te foerageren. Op de gemaakte foto's waren de kleurringen echter duidelijk af te lezen. De vogel droeg links een oranje vlag, met daaronder een gele ring, en rechts een oranje ring, met daaronder een gele ring: 'Orange flag Yellow - Orange Yellow', OfY-OY (Cidraes-Vieira, 2016). Thuis ontdekte ik via waarneming.nl dat deze IJslandse Grutto vanaf 2008 overwintert in West-Frankrijk, in het vroege voorjaar vaak Nederland aandoet en op 24 maart 2017 al eens door Hans Schekkerman in 'De Groote Ven' werd gefotografeerd. Ik stuurde Hans een mailtje dat ik de door hem gemelde IJslandse Grutto had teruggezien.

Mannetje IJslandse Grutto met kleurringen (RY-LL/m),
Castricumerpolder, 13-4-'20
Foto: Jos Vroege

In de weken daarna heb ik vanaf het fietspad langs de N203, ten noorden van 'De Groote Ven', nog twee andere gekleurde IJslandse Grutto's gezien. Op 13 april zag ik een vogel met links een blauwe ring, met daaronder een zwarte ring, en rechts een witte ring, met daaronder een groene vlag: 'Blue Niger - White Green flag' (BN-WGf). Dat was een IJslandse Grutto die (na melding via limosalimosa@waderstudygroup.org) in 2016 in West-Portugal werd geringd - in het estuarium van de Taag - en sindsdien ook in Engeland en Nederland is gezien. De derde vogel zag ik driemaal: op 5 april, 13 april en 19 april. Dat was een IJslandse Grutto met links een rode ring, met daaronder een gele ring, en rechts twee lichtgroene ringen (aan het boven loopbeen) en een metalen ring (aan het beneden loopbeen): 'Red Yellow - Lime Lime' (RY-LL of RY-LL/m).

'Red Yellow - Lime Lime' is een mannetje IJslandse Grutto dat op 28 april 2001 op IJsland werd geringd door Tómas Gunnarsson en collega's. In de negentien jaar die sindsdien zijn verstreken, is hij 40x terug gemeld. De meeste terugmeldingen waren afkomstig van IJsland: 11 uit het gebied in het zuidwesten waar de vogel werd geringd (2002-2012, 21 april - 3 mei), 6 van andere locaties (2004-2011, 26 april - 18 juli). Na het broedseizoen verbleef de vogel onder andere in het (zuid-)oosten van Engeland: hij werd daar waargenomen op 23 juni 2005 - na een mislukt broedseizoen? - en op 8 oktober 2006. In de jaren daarna werd RY-LL 6x gezien in Zuid-Spanje, in Andalusië (2007-2018, 14 augustus - 18 januari). Op 4 februari 2004 werd de vogel gemeld in West-Frankrijk en op 22 maart 2012 in het noordoosten van Engeland. Op 3 mei 2009 - een moment van het jaar waarop hij te verwachten was op IJsland - dook RY-LL op in Noord-Ierland. Of hij later dat jaar nog naar IJsland is gevlogen, is onduidelijk. Op 25 mei 2010 bleek de vogel zich op te houden in het midden van Ierland. Zou hij een poging hebben gedaan zich daar te vestigen? Waarschijnlijker is dat hij dat jaar in Ierland heeft overwinterd en daar is blijven hangen: behalve op IJsland broeden IJslandse Grutto's alleen in kleine aantallen op de Faeröer, de Shetland-eilanden en Lofoten (Gill et al., 2007). IJsland bleek hij overigens niet uit zijn hoofd te hebben gezet: op 15 juli 2010 werd RY-LL daar alsnog gezien.

In Nederland werd RY-LL voor het eerst gemeld op 24 maart 2011, op het 'Landje van Geijssel' in Ouderkerk a/d Amstel. Op 7 april 2014 was hij daar weer. Op 28 maart 2013 werd hij gezien op Wieringen. Op 4 en 5 april 2015 werd hij 5x gemeld in vogelplas Starrevaart bij Leidschendam. De laatste 3 meldingen zijn die van mij van 5-19 april 2020 in de omgeving van 'De Groote Ven'. Als het goed is, is hij vervolgens in één ruk naar IJsland gevlogen - vanaf 21 april wordt hij daar verwacht. In 2021 terug in de Castricumerpolder?

Literatuur

- Cidraes-Vieira, N. (2016). *Illustrated key for Black-Tailed Godwits' colour ring schemes* (Version 6.1). <http://limosa.no.sapo.pt/key.html>
- Gill, J.A. et al. (2007). Contrasting trends in two Black-tailed Godwit populations: a review of causes and recommendations. *Wader Study Group Bulletin*, 114, 43-50.

Roofvogels en Boommarters in de duinen bij Castricum, 2020

Jos Vroege

Voorgeschiedenis

Op 18 maart 2006 ontdekten Ruud Kok, Jan Schermer en ikzelf een Boommarter op een nest in de duinen bij Castricum - de eerste waarneming in het Noordhollands Duinreservaat sinds 1992-93. Op dat nest in 'De Wildernis' was in 2003-05 door een Buizerd met succes gebroed. Sindsdien is dat nest in onbruik geraakt en uit de boom gevallen. Ook de Boommarter hebben wij er niet meer gezien. Elders in het Noordhollands Duinreservaat nam het aantal boommarterwaarnemingen echter gestaag toe (Vroege, 2015).

Behalve de Buizerd verdween in 2006 ook de Havik uit De Wildernis. Die had in 2003-05 niet ver van het buizerdnest met succes gebroed. Het verschijnen van de Boommarter is daarvoor een van de mogelijke verklaringen (Vroege, 2017a). De Havik broedde nog twee jaar met succes in de omgeving van het Hoefijzermeer. Vervolgens duurde het tot 2017 voordat door de Havik in het zuidwesten van gebied Castricum weer een broedpoging werd gedaan (Vroege, 2020).

Het nest dat in 2017 door de Havik werd gebouwd, bevindt zich op vrijwel dezelfde plek in De Wildernis als het buizerdnest waarop wij in 2006 een Boommarter zagen. Op 760 meter bevindt zich het nest van de Havik in het noorden/midden van gebied Castricum. Dat bleek te dichtbij: beide Haviken waren in 2017 niet succesvol. In 2018 werd, vlak bij de plek in De Wildernis waar in 2003-05 door de Havik werd gebroed, een nieuw nest gebouwd. Pas het jaar daarop werd dit nest ontdekt. Op dat nest - dat zich op 580 meter van het haviknest in het noorden/midden van gebied Castricum bevindt - is wellicht sprake geweest van een mislukte broedpoging van de Havik. In het noorden/midden van gebied Castricum was in 2018 sprake van een succesvol broedgeval (Vroege, 2020).

In 2019 werd door de Havik in De Wildernis een derde nest gebouwd, nu op 550 meter van het haviknest in het noorden/midden van gebied Castricum. Ditmaal was de Havik in De Wildernis succesvol. De Havik in het

noorden/midden van gebied Castricum was dat niet (Vroege, 2020). Het vierde nest - dat in 2020 in De Wildernis werd gebouwd - bevindt zich op 360 meter van het haviknest in het noorden/midden van gebied Castricum. Het bevindt zich daarnaast op een steenworp afstand van de boom waar in 2011 het eerste nest met jonge Boommarters in het Noordhollands Duinreservaat werd ontdekt (Heemskerk, 2012).

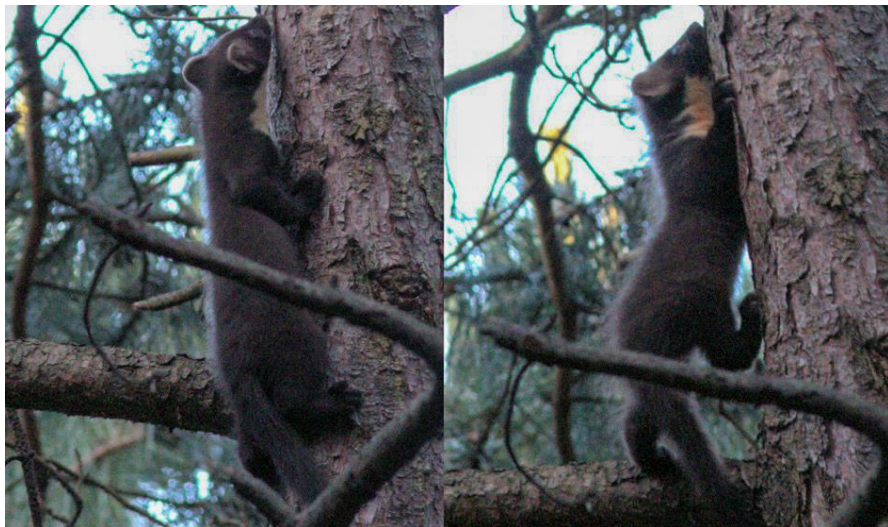

Foto 1. Jonge Boommarters, De Wildernis, 20-6-'20

Foto: Leo Heemskerk

Ontwikkelingen in 2020

Al bij de start van het roofvogelseizoen in gebied Castricum was de Havik in De Wildernis nadrukkelijk aanwezig: op 4 januari zagen we het vrouwtje in de richting van het nest uit 2018 vliegen en hoorden we haar daar zachtjes roepen. Op 18 maart werd wat noordelijker een 'nest in aanbouw' ontdekt. In de weken daarna hoorden we de Haviken in de omgeving van dat nest veelvuldig kekkeren. Tussen 3 en 11 april hoorden we in de buurt van dat nest de 'klaagroep' van het vrouwtje - een 'bedelhuil' die niet zelden leidt tot copulatie (Bijlsma, 1998). Eind april/begin mei deden we geen nestcontrole met een camera op een lange stok. Daarbij zouden we in dit coronajaar niet de benodigde anderhalve meter afstand kunnen houden. Op 16 mei hing er veel dons aan het nest: een indicatie dat daarin eieren zijn gelegd (Bijlsma, 1998). Onder het nest vonden we een rui-pen. Bij vertrek uit het nest-bos deed het mannetje ons luid kekkerend uitgeleide. In de weken daarna was het stil in de omgeving van het nest. Op 30 mei was daaronder nog altijd geen poep van jongen te vinden. We gingen ervanuit dat de broedpoging was mislukt.

Foto 2. Havik-jong, De Wildernis, 2-7-'20

Foto: Jos Vroege

Op 20 juni werd onder het nest echter veel poep en andermaal een rui-pen gevonden. Op het nest zagen we één havik-jong. Twee dagen later werd dit jong geringd. Het was een mannetje van naar schatting 24 dagen oud - toen wij op 30 mei het nest bezochten, was het dus nog maar net uit het ei gekropen. Dat ei was, gezien de broedduur van 39 dagen (Bijlsma, 1998), naar schatting op 20 april gelegd: opmerkelijk laat. Op 2 juli zagen wij het havik-jong op het nest vlieg-oefeningen doen, op 11 juli zagen wij het vanuit de nestboom het bos invliegen. Op 6 augustus hoorden we het daar voor het laatst roepen.

Behalve een succesvolle broedpoging van de Havik, was er in 2020 in De Wildernis ook een succesvolle broedpoging van de Buizerd. Die maakte gebruik van het nest dat in 2018 werd gebouwd. Op 15 juni werden twee jongen geringd. Die waren naar schatting 20 en 21 dagen oud. Dat betekent dat het eerste ei naar schatting op 25 mei is uitgekomen en, gezien de broedduur van 36 dagen (Bijlsma, 1998), op 19 april is gelegd - andermaal: opmerkelijk laat. Op 27 juni zagen wij één van de jongen voor het laatst op het nest, met een drijfnaat verenpak (foto 3). Het andere jong zal op dat

moment waarschijnlijk op het nest hebben gelegen. Op 11 juli werden op een meter of 50 van het nest afgebeten arm- en staartpenen gevonden (foto 4). Een van beide jongen is dus vlak voor of vlak na het uitvliegen gesneuveld.

Foto 3. Buizerdjong na regenbui, De Wildernis 27-6-'20

Foto: Jos Vroege

In de boom waar in 2011 het eerste nest met jonge Boommarters in het Noordhollands Duinreservaat werd ontdekt, werden door Leo Heemskerk in 2020 geen Boommarters waargenomen. Die boom was, net als in 2019, bezet door een Bosuil (zie ook: Vroege, 2015). Op 20 juni werd door Henk Levering, Jan Schermer en Erik van der Steen op het haviknest uit 2017 wél een Boommarter gezien. Leo Heemskerk - die daarover door ons was getipt - zag daar later die dag twee jonge Boommarters (foto 1). Ook door de Boommarter zijn in 2020 in (de omgeving van) De Wildernis dus jongen grootgebracht.

Foto 4: Afgebeten arm- en staartpennen van buizerdjong, De Wildernis, 11-7-'20
Foto: Jos Vroege

Conclusie

In 2020 werd door de Havik in De Wildernis andermaal met succes gebreed. Dit jaar werd één jong grootgebracht - in 2019 waren dat er twee. Het ei waar dat jong uitkwam, werd naar schatting op 20 april gelegd. Dat is laat: bij de andere twee havik-nesten in ons gebied wordt het legbegin geschat op 27 maart en 6 april. Van de 189 Haviken in Nederland waarbij in 2019 het legbegin bekend was (inclusief vervolg- en na-legsels), waren er slechts 4 (2%) waarbij het eerste ei na 15 april werd gelegd (Bijlsma, 2020).

In 2019 startte de Havik in De Wildernis naar schatting op 14 april met de eileg. Ook dat was laat: bij 26 van de 189 Haviken in Nederland waarbij in 2019 het legbegin bekend was (14%), werd het eerste ei gelegd na 10 april (Bijlsma, 2020). Dit late legbegin werd door ons in verband gebracht met de leeftijd van het vrouwtje - derde kalenderjaar (noot 1) - én met de strijd met de Havik uit het noorden/midden van gebied Castricum (Vroege, 2020). Die strijd is inmiddels beslecht: het territorium in het noorden/midden van gebied Castricum was in 2020 verlaten. Wij vermoeden dat in 2020 het eerste legsel van de Havik in De Wildernis ten prooi is gevallen aan de Boommarter en dat de Havik daarna een vervollegselsel heeft geproduceerd (noot 2).

Ook bij de Buizerd in De Wildernis is in 2020 wellicht sprake geweest van een vervolglegsel. Het eerste ei werd hier naar schatting op 19 april gelegd. Bij de andere twee Buizerds die in 2020 in gebied Castricum met succes jongen grootbrachten was dat naar schatting op 8 en 13 april. Van de 314 Buizerds in Nederland waarbij in 2019 het legbegin bekend was, waren er 24 (8%) waarbij het eerste ei na 15 april werd gelegd (Bijlsma, 2020). Bij de Buizerd kan, behalve het eerste legsel, ook een van de jongen ten prooi zijn gevallen aan de Boommarter: op 11 juli werden niet ver van het nest afgebeten arm- en staartpennen gevonden. Dit jong kan echter ook zijn gepakt door een Vos - wellicht was het door voedselgebrek zo verzwakt dat het op de grond is gegrepen (noot 3).

Als in 2020 bij de nesten van de Havik en de Buizerd in De Wildernis het eerste legsel inderdaad ten prooi is gevallen aan de Boommarter, is in beide gevallen sprake van een vervolglegsel op hetzelfde nest. De Havik uit de Glopstukken bouwde, nadat het eerste legsel vermoedelijk ten prooi was gevallen aan de Boommarter, in 2016 een nieuw nest in Commissarisveld-Zuid en produceerde daar vanaf 21 april een vervolglegsel (Vroege, 2017b). In de omgeving van de Renbaan was het in 2009 waarschijnlijk een ander buizerdvrouwtje dat, nadat het legsel deels verloren was gegaan, omstreeks 19 april in dit nest nog een ei legde (Vroege, 2015) (noot 4). In 2012 werden door een Buizerd eieren gelegd in een nest in de omgeving van de Renbaan dat ongeveer een week daarvoor nog door een Boommarter als rustplaats was gebruikt. Het eerste ei werd toen naar schatting op 20 april gelegd (Vroege, 2015). Dat ook hier sprake is geweest van een vervolglegsel op hetzelfde nest lijkt plausibel.

In de periode 2017-20 werd door de Havik in De Wildernis ieder jaar een nieuw nest gebouwd. Die nesten bevinden zich steeds dichterbij het nest in het noorden/midden van gebied Castricum - het territorium waar door de Havik vanaf 2000 het vaakst met succes is gebroed (Vroege, 2020). Behalve met strijd om het beste territorium kan het jaarlijks bouwen van een nieuw nest te maken hebben met de aanwezigheid van de Boommarter. Net als in De Wildernis in 2017-2020 werd in Commissarisveld-Zuid/Glopstukken in 2015-2017 door de Havik ieder jaar een nieuw nest gebouwd. De Boommarter speelde daarbij waarschijnlijk een belangrijke rol (Vroege, 2019). In 2018-2020 werd steeds gebroed op hetzelfde nest in Commissarisveld-Zuid: het nest uit 2016. Of de Havik van De Wildernis zich op een gegeven moment ook ergens voor langere tijd zal vestigen is afwachten.

Dank

Met dank aan Henk Levering voor zijn commentaar op een eerdere versie van dit artikel en aan Leo Heemskerk voor zijn commentaar én zijn toestemming om de door hem gemaakte foto's als illustratie bij dit artikel te gebruiken.

Literatuur

- Bijlsma, R.G. (1998). *Handleiding veldonderzoek roofvogels* (2de, gecorrigeerde druk). Utrecht: KNNV Uitgeverij.
- Bijlsma, R.G. (2020). Trends en broedresultaten van roofvogels in Nederland in 2019. *De Takkeling*, 28, 5-47.
- Heemskerk, L. (2012). Reproductie van boommarters in het Noord Hollands Duinreservaat. In: Pot A., Hofmeester T.R. & van den Horn B.A. (red.), *Marterpassen XVIII* (Jaarbrief over 2011 van de Werkgroep Boommarter Nederland). Norg: Zoogdiervereniging VZZ.
- Levering, H. (2020). *Verslag 2020 roofvogelinventarisatie*. Castricum: Roofvogelwerkgroep Noord-Kennemerlands Duin.
- Vroege, J. (2015). Nogmaals: de Buizerd en de Boommarter. *De Winterkoning*, 50(2), 29-34.
- Vroege, J. (2016). Roofvogels en Boommarters in de duinen bij Castricum in 2015. *De Winterkoning*, 51(4), 16-22.
- Vroege, J. (2017a). Roofvogels in de duinen bij Castricum 2000-15. *De Winterkoning*, 52(2), 26-38.
- Vroege, J. (2017b). Roofvogels en Boommarters in de duinen bij Castricum in 2016. *De Winterkoning*, 52(4), 21-28.
- Vroege, J. (2019). Roofvogels en Boommarters, Castricum 2017-18. *De Winterkoning*, 54(2), 25-28.
- Vroege, J. (2020). Broedgevallen van Havik, duinen Castricum 2000-19. *De Winterkoning*, 55(1), 32-37.

Noten

1. Dit was dus een ander havik-vrouwtje dan in 2017 en 2018. Zij zal de strijd met de Haviken in het noorden/midden van gebied Castricum hebben opgegeven of (daarbij) zijn gesneuveld.
2. Leo Heemskerk vermoedt dat in de boom waar in 2011 het eerste nest met jonge Boommarters in het Noordhollands Duinreservaat werd ontdekt, in 2020 het nest van de Bosuil (ook door de Boommarter is gepredeerd: op 15 mei zat de Bosuil in de schemer bij deze boom luid te alarmeren. Leo heeft de nestboom tot in het donker in de gaten gehouden, maar helaas niet gezien dat er een Boommarter uit de boom kwam. Ook hier dus geen direct bewijs van predatie door de Boommarter.
3. In 2020 waren er in gebied Castricum slechts 3 succesvolle broedgevallen van de Buizerd. Het jaar daarvoor waren dat er 7. Dat heeft waarschijnlijk te maken

met de lage muizenstand - door de afname van het Konijn in het Noordhollands Duinreservaat is de Buizerd daarvan afhankelijker geworden (Levering, 2020). Een lage muizenstand betekent ook minder voedsel voor de Boommarter en daarmee waarschijnlijk een grotere kans op predatie van roofvogelnesten. De “sterke fluctuatie van het aantal succesvolle broedgevallen van de Buizerd vanaf 2011: van 3 naar 12, naar 2, naar 8” (Vroege, 2017a) zou weleens mede daardoor verklaard kunnen worden.

4. Dat na het mislukken van een broedpoging in hetzelfde broedseizoen een partnerwisseling plaatsvindt, komt waarschijnlijk minder vaak voor dan dat het nest wordt overgenomen door een ander roofvogelpaar. Zo werd in 2016 het nest van de Havik in de Glopstukken in beslag genomen door een Buizerd (Vroege, 2017b) en in 2015 het nest van een Buizerd in het bos bij het Hoefijzermeer door een Wespendif (Vroege, 2016). Ook in 2020 werd in de duinen bij Castricum door een Wespendif (met succes) gebroed op een nest waarop eerder dat seizoen door een Buizerd een mislukte broedpoging werd gedaan. In al die gevallen kan de Boommarter bij het mislukken van de eerdere broedpoging een rol hebben gespeeld.

Vogelbladen, 1^e kw 2021

Martine Kamminga

In het 2e nummer van de Fitis van vorig jaar, een globaal overzicht van de trends in de vogelbezetting in de parken van Zuid-Kennemerland, te weten Schoonenberg, Velserbeek en Beeckesteijn.

De Reiger vormt steeds kleinere kolonies. In Nederland nam hij met 8% af. De Houtduif neemt af in cultuurland, maar neemt toe in de steden.

De Ekster doet het goed in stedelijk gebied, maar daarbuiten heeft hij last van de Havik, de Buizerd en de Slechtvalk, die in aantal toenemen. De Zwarte Kraai, een concurrent, neemt ook toe in de stad.

De Fazant, de Zomertortel en de Grote Lijster worden al jaren niet meer waargenomen in de parken bij Velzen.

Mezen en trekvogels fluctueren nogal in aantal, over de jaren.

De Merel lijdt onder het Usutuvirus. Groenlingen en Houtduiven zijn vatbaar voor het Geel.

De Spreeuw en de Huismus hebben het in het hele land moeilijk, zoals iedere vogelaar weet.

De Vink zit vooral in ouder wordende bossen en floreert in jaren met veel beukennoten.

De Putter doet het goed als het groen met rust wordt gelaten en foerageert op distels, kruiskruiden en andere wilde planten.

In 2019 dook de Eikenprocessierups op aan de Van Lenneplaan op Beeckesteijn. Hij komt oorspronkelijk uit zuid- en midden-Europa en nestelt op de warme, zonnige kant van Eikenbomen. Tussen juli en september komen de vlinders uit de pop. De vrouwtjes leggen zo'n 30 tot 300 eitjes op de waardboom, tot ongeveer 4 km ver, op de toppen van de bomen en bedekken ze met een lijmlaag met haren, waardoor ze op boombast lijken. Eind april, begin mei komen de rupsen uit, die zes keer zullen vervellen. Hierbij veranderen ze steeds van kleur. Bij de derde vervelling krijgen ze hun haren. Die worden bij iedere volgende vervelling talrijker. Tot in september veroorzaken die overlast, ook uit de lege nesten.

In een artikel van 30 juni 2018 toonde Paul van Heijningen van de Wageningse Universiteit dat Koolmezen Eikenprocessierupsen aten en gaten maakten in hun nesten. In de gemeente Westerveld werd het stimuleren van Koolmezen een succes. Men plaatste nestkasten, ook voor Vleermuizen, en maakte het biotoop tevens geschikt voor sluipwespen en andere roofinsecten. Ook plantte men andere boomsoorten tussen de eiken, om de "snelweg" via welke de rupsen zich verspreidden, te onderbreken. Opzuigen, branden, spuiten met gif, aaltjes uitzetten of bomen kappen hadden niet voldoende effect. Op Beeckesteijn zijn veel nestkasten voor Koolmezen en Pimpelmezen geplaatst. De jonge mezen van 2019 verorberden in twee weken tijd wel meer dan een kwart miljoen Eikenprocessierupsen.

In de Haarlemmermeer hebben een aantal boeren in het Agrarisch Collectief Noord-Holland 35 hectare wintervoedselakker ingezaaid. Dergelijke akkers worden niet geoogst. De planten daar dienen als voedsel voor overwinterende vogels. Ze krijgen er subsidie voor. Bovendien is het goed voor de bodemstructuur.

Enkele vrijwilligers hebben in de winter van 2019-2020 vogels geteld op de akkers, wat ook leidde tot leuke contacten onderling en een grote belangstelling voor de ontwikkeling van de vogelstand daar. Het betrof vier akkers ten zuiden van Nieuw-Vennep, waar alleen haver was ingezaaid. De meeste vogels werden geteld op een akker langs de drukke A4 en een spoorlijn. De vogels trokken zich niets aan van het lawaai en profiteerden duidelijk van de vele bosjes daar. Er kwamen veel vinkachtigen, zoals Groenling, Houtduiven en Watersnippen.

Deze winter gaat het experiment verder, over 44 hectare in het totaal. Een speciale vogelakker van 10 hectare wordt ingezaaid met stroken gras, kruiden en graan.

Rond sommige akkers maakt men trioranden. Dat is een rand met graskruiden, gewone kruiden en een rand met éénjarige bloemen, van elk minimaal 3 meter breed. Tussen 1 april en 1 juni wordt er niet gemaaid; vanaf 1 oktober alleen de bloemenrand. Na 15 oktober wordt er ook niet

meer gemaaid. Om het land weer geschikt te maken voor Patrijzen, worden er zgn. Keverbanken aangelegd: verhogingen van het akkerland van 50 à 70 cm, met geschikte ingezaaide kruiden. Dit jaar gaat men weer tellen.

Kees de Pater schrijft in de Fitis een beschouwend stukje over hoe onze houding na corona t.o.v. de natuur zou kunnen zijn. De regering durft nu wel stevige maatregelen te nemen om corona in te dammen. Dat zou zij in de toekomst ook moeten doen t.a.v. natuurbeheer, bijvoorbeeld het verbieden van giftige gewas-beschermingsmiddelen. Verder zou zij moeten erkennen dat niet alles is geoorloofd ten gunste van economische groei, en dat boeren een natuurvriendelijker landbouwbeleid moeten voeren.

In Sovon Nieuws van december 2020 uit Theo Verstrael zijn zorgen over een ander virus dan Covid19, dat ook aandacht verdient, namelijk de H5N8 variant van het vogelgriepvirus, die in oktober vorig jaar werd vastgesteld bij twee dode Knobbelzwanen bij Kockengen. Op de Wadden en in West Nederland werden vooral veel dode Brandganzen gevonden. Het virus wordt overgebracht door trekvogels uit Rusland, die er zelf vaak geen last van hebben. Het kan gevaarlijk zijn voor kippen en ander pluimvee.

De schrijver wil een gedegen onderzoek naar deze virusuitbraken. Bij voorbeeld: waarom komt het in de ene winter meer voor dan in de andere, en waarom treft het in het ene jaar voornamelijk Eenden en in het andere jaar Ganzen. Hij doet een oproep. Vind je een dode vogel, meld het aan de Sovon-website. Bij drie dode watervogels direct melden bij het meldpunt Dierziekten van het NVWA. Niet zelf dode vogels oppakken en meenemen. Zo min mogelijk groepen watervogels verstoren.

In 2016 is het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (het ANLB) in het leven geroepen om het boerenland geschikter te maken voor boerenlandvogels. Die doet een oproep aan de mensen om meer tellingen te doen op boerenakkers. Alleen typische boerenlandvogels tellen mee.

Volgens het ANLB zijn er vier landschapstypen.

- Open Grasland Daar moet men zich focussen op de Grutto, die sterk afneemt op weilanden op zandbasis. Er is veel behoefte aan tellers in Groningen, Overijssel, Utrecht, Noord-Brabant en Noord Limburg
- Open Akkerland Sinds de jaren tachtig is de Veldleeuwerik met wel 60% in aantal afgenomen, vooral in West Nederland en op de Noordelijke Zeeklei. Maar hij neemt niet verder af. Komt dat door de aanleg van faunaranden rond akkers? Dat vraagt om meer onderzoek.

- Natte dooradering Dat zijn sloten, beken, kreken. Daar zit vooral de Slobeend, die sinds de jaren '90 met de helft is afgenomen. Tellers zijn nodig in de waterrijke graslanden in Groningen, West-Overijssel, Utrecht en Zeeland.
- Droge dooradering t.w. Heggen, houtwallen, boombdijken en groenrijke erven. Een eldorado voor Patrijzen, Ringmus, Braamsluiper en andere struweelvogels. Ook daar zijn tellers nodig.

Het afschieten van predatoren als Vos, Zwarte Kraai en in Friesland de Boommarter, doet niet veel voor de bescherming van boerenlandvogels. Effectiever is schrikdraad rond de akker. Dat is echter een lastige klus, aangezien weidevogelgebieden minimaal 250 hectare, liefst tien keer zo groot, moeten zijn. Daar omheen moet een bufferzone van 1 kilometer breed zijn met weinig muizen, want daar komen predatoren op af. Verder moet de vegetatie voldoende variabel zijn, met veel schuilplekken voor de vogels.

De Grote Zilverreiger neemt gestaag toe in Nederland. Hij is iets kleiner dan de Blauwe Reiger en komt in hetzelfde habitat voor en heeft hetzelfde dieet. Grote Zilverreigers jagen lopend, de Blauwe stilstaand. In de jaren '80 en '90 vestigde de Zilverreiger zich hier als broedvogel en hybridiseerde zich hier en daar met de Blauwe Reiger. Conflicten tussen beide soorten komen weinig voor. Ze volgen dezelfde trends in toe- of afname. Er is behoefte aan tellers om na te gaan in hoeverre de soorten elkaar beïnvloeden in hun voorkomen.

2022 wordt het jaar van de Merel. Die neemt sterk af. Dit jaar wil men vooral nestonderzoek doen. Hoeveel nesten zijn er en hoeveel jongen vliegen er uit en wat zijn de verschillen tussen stedelijk en landelijk gebied.

Sovon besteedt in zijn Vogelbalans 2020 extra aandacht aan exoten. Exoten zijn soorten die niet van nature in Nederland voorkomen en hier door de mens, al dan niet per ongeluk, zijn geïntroduceerd. Vogels die van uit Zuid-Europa op eigen kracht hier zijn gekomen, zoals de Cetti's Zanger en de Bijeneter, worden niet als exoten beschouwd. Ook de Fazant niet. Die is hier eeuwen geleden weliswaar ingevoerd, maar al volkomen ingeburgerd. Ook de Raaf, ooit hier uitgestorven, maar geherintroduceerd, is geen exoot. Gedomesticeerde soorten als de Kip en de Soepgans zijn in strikte zin exoten, maar behoren tot een aparte categorie.

Er worden enkele soorten exoten besproken.

De Nijlgans komt oorspronkelijk uit Afrika. Sinds een ontsnapping, komen er al twee eeuwen Nijlganzen voor in Engeland, maar ze zijn er niet talrijk. In Nederland wel. Van hieruit hebben ze zich verspreid tot aan Zuid-Zweden,

Oostenrijk en het Iberisch Schiereiland. Ze eten voornamelijk gras. Dat is hier volop. Van voedselconcurrentie met andere soorten is weinig sprake. Ook zijn ze niet agressiever t.o.v. andere soorten zoals de Knobbelzwaan. Ze pikken wel eens nesten in van kraaiachtigen en roofvogels, maar dat heeft weinig gevolgen. Een Havikenpaar deed gewoon ergens anders, in de buurt, een tweede, geslaagde broedpoging.

De Mandarijneend komt sinds de jaren '60 voor in parken, bossen en langs de duinstrook. Hij verplaatst zich nauwelijks en is dan ook geen bedreiging voor andere soorten.

De Heilige Ibis, uit Afrika en het Midden-Oosten, daarvan waren er een paar ontsnapt uit Avifauna in Alphen aan de Rijn. Rond 2000 verspreidden ze zich naar b.v. Botshol.

In West-Frankrijk had een broedkolonie zich na 1993 razendsnel uitgebreid tot wel 1700 paren in 2006. Ze concurreren om de beste broedplaatsen en roven eieren van Sterns en andere watervogels. Daar hebben ze binnen twee jaar wel 4500 exemplaren moeten afschieten.

Maar in Nederland waren er in 2007 slechts maximaal 12 broedparen. Toch besloot men enkele tientallen exemplaren weg te vangen en enkele koude winters deden de rest. Nu leven er nog slechts een handvol.

Monniksparkieten, uit Zuid-Amerika, en Bruinkopdiksnavelmezen, uit Oost-Azië, veroorzaken in Zuid-Europa veel overlast, maar in Nederland blijft hun aantal zeer beperkt.

Halsbandparkieten worden een soort van betekenis. Ze zijn nu met meer dan 10.000 in Nederland. Ze pikken nogal eens nestplaatsen van Boomklevers in. Die laatste broeden graag in oude hopen van de Grote Bonte Specht, maar ze broeden later. Boomklevers leven liefst in bossen op zandgrond. Daar komt de Halsbandparkiet niet voor. De Halsbandparkiet zou wel een bedreiging kunnen vormen voor de Rosse Vleermuis. Deze heeft maar tien geschikte winterslaapplaatsen in de Hollandse duinen en de Halsbandparkiet zou die kunnen claimen. In Zuid-Europa werd zo een stadskolonie van Rosse Vleermuisen gedecimeerd. Vanuit de grote steden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht hebben ze zich uitgebreid naar de Zaanstreek, Castricum, Zeist en de Hoekse Waard. Ze gaan tegen de avond eerst in groepjes in bomen zitten en verkennen de omgeving. Ze roepen naar elkaar. Als de kust veilig wordt bevonden, gaan ze met zijn allen de slaapboom in. Ze slapen bij voorkeur in bomen aan de straat, of op eilandjes, tegen predatoren. De Slechtvalk weet ze wel te vinden. Halsbandparkieten concurreren met Kauwen om de beste slaapplaatsen. Soms zie je kleine zwarte Kauwenclubjes afsteken tegen het groen van de Halsbandparkieten.

Halsbandparkieten

Foto: Chris van Rijswijk

Casarca's komen in het wild voor in Roemenië en Bulgarije. Het zijn vogels die nauwelijks worden opgemerkt. Toch kwamen er in 2018 wel 2000 op de Friese IJsselmeerkust en op het Eemmeer, om te ruien. Sinds de jaren 90 waren ze steeds in aantal gegroeid. Ze broeden in West- en Zuid-Duitsland, en op het Bodenmeer ruien ze ook. Uit ringonderzoek blijkt dat ze met minimaal 3600 exemplaren een grote populatie vormen die Duitsland, Nederland en Zwitserland bestrijkt.

Fazanten zijn vanaf 1850 in Nederland uitgezet voor de jacht en hun aantal werd kunstmatig op peil gehouden. Eind jaren '70 waren er wel 80.000 ^{territoriale} hanen. Nu nog maar 25.000. Er geldt een uitzetverbod sinds 1993, maar hier en daar worden ze nog wel illegaal uitgezet. Ze komen nu nog het meeste voor in Zeeland, waar veel heggen, ruigtes en akkerranden zijn. De afname van eiwitrijke insecten als wantsen en rupsen wordt veel jonge Fazanten fataal, net als bij de Patrijzen.

De Japanse Nachtegaal, populair bij vogelhouders om zijn zang, komt uit Azië en heeft zich al gevestigd in het Spaanse Catalonië, Zuid-Frankrijk en in Italië en Parijs. Hij zou zich tot in Nederland kunnen uitbreiden. In 1999 was er mogelijk een broedgeval in Diemen.

Japanse Nachtegaal
Foto: Joost van Bruggen

Vogelwaarnemingen in Midden-Kennemerland

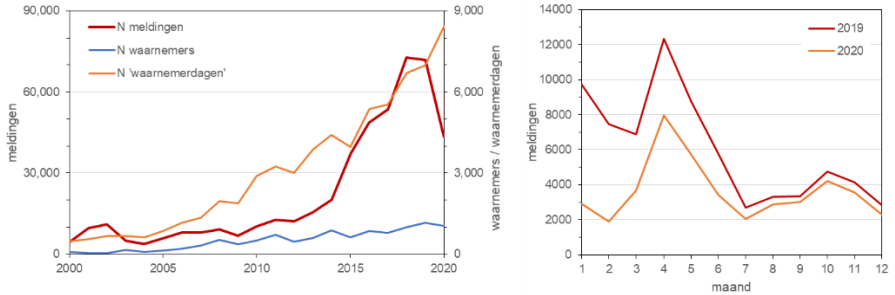
Hans Schekkerman

Dit waarnemingen-overzicht beslaat de periode 1 november 2020 t/m 31 januari 2021. De selectie van waarnemingen van schaarse soorten of opmerkelijke aantallen is samengesteld op basis van meldingen op de websites Waarneming.nl en Trekellen.nl, en van de vinkenbaan. Alle melders worden hartelijk bedankt voor het invoeren van waarnemingen, ook hier niet genoemde. Om tekstruimte te sparen zijn hun voornamen alleen bij eerste vermelding voluit gegeven. Waar een totaal aantal *waarnemingen* wordt vermeld zijn meldingen van dezelfde locatie op dezelfde dag samengevoegd; waar dit niet is gebeurd wordt gerept van het aantal *meldingen*. Veel gebruikte afkortingen: tp = ter plaatse; kj = kalenderjaar; ad = adult; juv = juveniel; m = man; vr = vrouwkleed; ovv, Z = overvliegend, naar Zuid; NHD = Noordhollands Duinreservaat.

Terugblik 2020: waarnemers en vogelsoorten

2020 was het eerste jaar van Covid-19, waarin Nederlanders om te recreëren massaal de natuurgebieden introkken omdat sportterreinen en veel andere attracties gesloten waren. Het is interessant om te zien of dat effect heeft gehad op de meldingen in ons digitale archief op vvgmidden-kennemerland.waarneming.nl. Het aantal per jaar op deze site ingevoerde waarnemingen is vanaf het begin van deze eeuw, maar vooral vanaf 2015, sterk toegenomen tot zo'n 72.000 in 2019, maar viel in 2020 met bijna 40% terug tot 44.000 (zie figuur). Dat dit met Corona te maken had valt echter te betwijfelen, want het verschil tussen 2020 en 2019 was het grootst in januari en februari, nog voordat het virus zich verspreidde, werd kleiner tijdens de eerste *lockdown* in het voorjaar, was bijna verdwenen vanaf juli en werd ook niet meer groter tijdens de tweede *lockdown* in november-december. Wat de oorzaak van de terugval wel is, is niet duidelijk. Het aantal personen dat waarnemingen invoerde nam ook iets af, maar slechts met 11% (tot 1039 accounts). Het product van het aantal waarnemers en het aantal dagen waarop zij minstens één vogel invoerden ('waarnemer-dagen') nam zelfs toe tot een recordaantal (zie figuur). Dit heeft wellicht wel te maken met corona: het massale thuiswerken gaf meer mogelijkheid voor een uurtje vogelen vooraf en leidde ook tot waarnemingen van achter het bureau of tijdens een koffierondje. De alternatieve verklaring dat juist melders die niet zo vaak buiten kwamen afhaakten in 2020 ligt minder voor de hand, omdat deze melders voor dit jaar wel relatief veel waarnemingen doorgaven.

Waarneeminspanning in Midden-Kennemerland op basis van waarneming.nl. Links: aantallen ingevoerde waarnemingen (linker as), waarnemers en 'waarnemer-dagen' (rechter as) per jaar sinds 2000. Rechts: aantallen ingevoerde waarnemingen per maand in 2019 en 2020.

In 2020 werden in ons werkgebied 262 inheemse vogelsoorten vastgesteld, één meer dan het gemiddelde over de voorgaande vijf jaren. Hier komen wellicht nog twee soorten bij waarvan waarnemingen nog door de CDNA moeten worden beoordeeld: Dougalls Stern en Vale Gierzwaluw. Er werd één voor de regio nieuwe soort vastgesteld: Havikarend. Andere bijzonderheden waren Zwarte Rotgans, Koereiger, Vale Gier, Lachstern, Alpengierzwaluw, Zwarte Specht, Kleine Vliegenvanger, Radde's Boszanger en Roze Spreeuw, en meerdere Pallas' Boszangers, Blauwstaarten en Bruine Boszangers. Bijzondere broedgevallen (of ten minste territoria) waren er van Nachtzwaluw, Grauwe Klauwier en Engelse Kwikstaart. Cetti's Zangers broedden voor het eerst op meerdere plekken. Ook dit jaar hielden weer enkele vogelaars een regio-jaarlijst bij. Van hen zag ondergetekende de meeste soorten in ons werkgebied: 238, twee minder dan in het recordjaar 2018.

Of bovengenoemde record lang zal blijven staan is twijfelachtig, want sinds 1 jan 2021 is onze regio uitgebreid. Zoals elders in deze Winterkoning valt te lezen is ten oosten van de A9 een strook polder- en moerasland toegevoegd, en aan de noordoostkant behoorde De Woude al tot ons werkgebied maar was nooit als zodanig begrensd in Waarneming.nl. In januari leverden deze uitbreidingen al waarnemingen op van Roodhalsgans, Georde Fuut en Roodhalsfuut.

Omstandigheden nov-jan

Begin nov kregen we nog een kleine *indian summer* mee met mooi weer, ZO-wind, fraaie trekdagen en leuke vogelsoorten (wouwen, Bruine Boszangers). De rest van de periode bracht echter overwegend westelijke

luchtstroming met zacht, nat en winderig weer. Echt winterweer was tot 31 jan beperkt tot drie uurtjes natte sneeuw en een paar nachtvorstjes. Invasies van barmsijzen of Pestvogels waren er niet en op de stranden spoelde nauwelijks meeuwenvoer aan. In zee (bij Heemskerk) lagen echter kennelijk genoeg schelpdieren om ruim 5000 Zwarte Zee-eenden van dagelijkse kost te voorzien. De aanwezigheid van deze groep is wel te bestempelen als het bijzonderste fenomeen van deze periode.

Ontsnapt waterwild (escapes)

In deze maanden doken enkele exotische watervogels afkomstig uit watervogel-collecties op in het werkgebied. Het ging om een Mandarijneend en een Carolina-eend in de vijvers in Castricum, een paartje van beide soorten in Heemskerk, een Chileense Smient in gezelschap van Smienten in de Castricumerpolder (v.a. 6 dec), een Rode Ibis bij Castricum en in NHD terrein Egmond (17-20 dec). 'Oude bekenden' uit deze categorie waren de Zwarte Zwaan in het Infiltratiegebied (tot 8 dec) en een Indische Gans in de Castricumerpolder (21 nov). En wellicht horen de Krooneend van de Karpervijver en de Casarca bij Egmond-Binnen daar ook wel bij..

Wilde Zwaan

Aanwezig in het duin vanaf 21 okt (7 Ijsbaan Zeeweg, tot 1 dec), drie weken later dan vorig najaar. Maximum was 20 in het infiltratiegebied op 4 dec.

Wilde Zwanen, infiltratiegebied, 2-12-'20
De korte staart onderscheidt ze van Knobbelzwanen.
Foto: Hans Schekkerman

Pleisterende (familie)groepjes werden verder gezien in de Sammerpolder/Vennewaterspolder/Groot-Limmerpolder en bij De Westert, NHD Egmond (max 8, vanaf 13 dec), en in de Heemskerker Noordbroek (7 op 20 jan). Ze leverden bij elkaar 322 meldingen op in Waarneming.nl!

Kleine Zwaan

29 nov – 1 W, Noordpier IJmuiden – Hans Groot. Vrij hoog richting Engeland.

Toendrarietgans

Overtrekkende groepen op 5 dagen in nov, 1 in dec en 1 in jan. Vogels aan de grond werden gezien in de Vennewaterspolder (2 op 29 nov), Dorregeesterpolder (1 op 12 dec), Heemskerker Noordbroek (1 op 8 en 22 jan) en in het Doornvlak in NHD Bakkum (6 op 30 nov) (Klaas Mudde, Henk Levering, Thijs de Jong, R. Altenburg, H. Groot).

Kleine Rietgans

Diverse overtrekkende groepen tussen 3 en 8 nov en op 14 en 31 dec. Daarnaast:

29 nov – 4 tp, Castricumerpolder – Rob van Bemmelen

2-8 dec 1 tp, Infiltratiegebied NHD Castricum – Hans Schekkerman e.a.

31 dec – 65 tp, Heemskerker Noordbroek – R. van Bemmelen

Roodhalsgans

9 jan – 1 tp, Westwouderpolder, De Woude – Tom Versluis.

Ross' Gans

22 nov – 1 Z, Castricum aan Zee – Guido Keijl. Met 18 Brandganzen.

Casarca

18 nov – 1 tp, Rinnegom, Egmond – K.D. Dijkstra

10 jan – 1 tp, Vennewaterspolder, Heiloo – Kees Roselaar

Hybride Wilde Eend x Krakeend

7 nov t/m 22 jan – 1 m tp, Zeeweg en NHD Bakkum – G. Keijl e.a. Terugkruising met Krakeend.

Krooneend

vanaf 18 nov (met tussenpozen) – 1 v tp, Karpervijver – Theo Admiraal e.v.a.

Topper

Een opmerkelijke trek golf op 29 nov, plus wat enkelingen:

29 nov – 81 Z en 103 N, Castricum aan Zee – H. Schekkerman

29 nov – 30 tp, Noordpier IJmuiden – Marcel Plomp

29 nov – 23 tp, Deilings, Alkmaardermeer – Jeroen van Wetten

8-11 dec – 1 m 1kj tp, Dunantsingel, Castricum – R. van Bemmelen e.a.

17-19 dec – 2 tp, voormalige Averijhaven, Velsen-Noord – Pim Rijk
3 jan – 1 vr tp, Dorregeest, Uitgeestermeer – H. Schekkerman
25-30 jan – 1 m 2kj tp, Karpervij. – G. Keijl e.a. Zelfde als in Castricum, dec?
31 jan – 1 m ad tp, Park Assumburg, Heemskerk – A. en Edwin Kerstens

Zwarte Zee-eend

Vanaf 4 nov (868 Z) aanvankelijk tot ca. 1500 exx 's morgens vroeg naar Z vliegend of zwemmend bij de zeetrekpost, indicatief voor een foerageerconcentratie Z van Castricum aan Zee. Het zwaartepunt daarvan bleek voor de strandslag Heemskerk te liggen, waar de foeragerende groep(en) bij zonnig weer met een telescoop leuk was te bekijken. Het aantal steeg tot ruim 5000 begin dec en ruim 6000 rond 1 jan en nam daarna weer af; eind jan waren de vogels verdwenen. Dit is waarschijnlijk de grootste pleisterende groep ooit gemeld in de regio. In dec 2016 verbleven op ongeveer dezelfde plek tot 3500 exx, maar daarvóór moeten we minstens drie decennia terug voor grotere aantallen.

Grote Zee-eend

Met de pleisterende groep Zwarte Zee-eenden bij Heemskerk waren ook tientallen Grote Zee-eenden geassocieerd. Ze zaten doorgaans verspreid tussen de zwartjes en vielen een beetje weg in de massa, maar op basis van enkele steekproeven waren tot een kleine 100 exx aanwezig. De waargenomen maxima waren 46 Z op 30 dec, >35 tp op 2 jan, >46 tp op 9 jan.

IJseend

6 dec – 1 vr N, strand Heemskerk – Sander Lagerveld

Nonnetje

29 nov – 1 m + 5 vr/juv kort tp, Hoefijzermeer, NHD Castricum – Marco Leloux

Patrijs

Meldingen uit het bollenland rondom Egmond-Binnen (max. 13) en in het buitenduin van NHD Heemskerk (paartje).

IJsdruiker

22 nov – 1 ovv, Noordpier IJmuiden – Stefan Slings.

27-28 nov – 1 tp, Noordpier IJmuiden – Luud Baas, R. Oosterlaar, H. Schekkerman e.a. In de ochtend van 28 nov bleek de vogel vast te zitten in een visnet dat tussen de twee armen van de Noordpier was gezet. Na enkele uren werd hij bevrijd door de gewaarschuwde vissers ([video in link](#)). Hij zwom vrij energiek weg maar had kennelijk de schrik te pakken en was de volgende dag verdwenen. Dit voorval voedde een al lopende discussie over het gebruik van staand want rondom te pieren.

Nonnetjes, Hoefijzermeer, 29-11-'20

Foto: Marco Leloux

Ijsduiker vast in stand want, Noordpier, 28-11-'20

Hans Schekkerman

Parelduiker

Tien waarnemingen van (totaal 13) langsvliegers bij Castricum aan Zee en de Noordpier. Ter plaatse gezien bij Castricum op 25 en 29 nov en 6 dec.

Roodhalsfuut

22 nov – 1 Z en tp, Castricum aan Zee – H. Schekkerman e.a.
2 dec – 2 N, Castricum aan Zee – H. Schekkerman e.a.
19 dec – 1 tp, Noordpier IJmuiden – Pim Rijk, Arjan Bakker
20 dec – 1 Z, strand Middenweg, Egmond – J. Schagen
28 dec – 1 tp, strand Middenweg, Egmond – J. Schagen
28 dec t/m 24 jan – 1 tp, Stierop, De Woude – Kees de Jager e.v.a.

Kuifduiker

7-9 nov, 22-31 dec – 1 tp, oostkant Alkmaardermeer – Edward Bos, Kees de Jager e.a.
22 dec t/m 8 jan – Noordpier IJmuiden – Rob van Bemmelen e.a. Meestal zwom hier 1 ex maar op 29 dec werden er 10 geteld, in drie groepjes vrij ver W van de kop van de pier, zichtbaar door de gladde zee (H. Schekkerman, H. Groot). Dit was het grootste aantal ooit bijeen gemeld in de regio. Op 24 jan werd op dezelfde plek een Kuifduiker gefotografeerd vanaf een boot (Ger van Riemsdijk).
Elders op zee werden er gemeld bij Castricum (13 dec), Heemskerk (1 jan), en de Hoge Toren (8 jan; H. Schekkerman, R. v. Bemmelen, J. de Leeuw).

Geoorde Fuut

8-25 jan – 1 tp, Wijde Stierop, Alkmaardermeer – K. de Jager e.a.

Vaal Stormvogeltje

19 nov – 1 Z, Castricum aan Zee – Guido Keijl
21 nov – 1 Z, strand Egmond-Binnen en Castricum – J. Schagen, H. Schekkerman

Noordse Stormvogel

9 jan – 1 N, Noordpier IJmuiden – Jorg Schagen
25 jan – 1 N, Noordpier IJmuiden – Peter Zwitter

Aalscholver

De Karpervijver was deze winter weer de favoriete slaapplek in de regio, met 260 vogels op 19 dec en 330 op 9 jan (G. Keijl, H. Schekkerman).

Kuifaalscholver

Continu aanwezig bij de pieren van IJmuiden (134 meldingen totaal), met als maxima 4 op 11-13 dec, 3 in jan en 2 in feb.

Roerdomp

Vijf meldingen bij het Hoefijzermeer tussen 2 nov en 24 dec; één in de Dorregeesterpolder op 8 nov (Marian van Leeuwen). Op 23 en 29 jan vlogen in het donker roepende Roerdampen boven Castricum (R. van Bemmelen, G. Keijl).

Grote Zilverreiger

Op 20 dec sliepen 58 exx op het Starteiland in het Alkmaardermeer en 11 in de Karpervijver (werkgroep Zilverreiger).

Kleine Zilverreiger

8 en 30 nov – 1 tp Limmerpolder, langs A9 – Bob de Vries, Wessel Schrik

Zwarte Wouw

6 nov – 1 Z, zeeduin Egmond-Bakkum – Paul de Jong. Later in de middag stak hij het Noordzeekanaal over bij IJmuiden (Dick Groenendijk).

10 nov – 1 Z, Sammerpolder, Heiloo – Chris Winter

Dit zijn de eerste novemberwaarnemingen van deze soort in ons archief. Ook sep- en okt-gevallen zijn erg schaars.

Rode Wouw

6-9 nov – 1-2 tp, NHD Heemskerk t/m Bakkum – Renie van der Werff, Hans Kuperus, J. de Leeuw e.a. Op 7 nov waren zelfs 2 vogels samen te zien.

15 nov – 1 Z, Castricum en Heemskerk – R. van Bemmelen, H. Boomsma, Bert Rodenburg

5 jan – 1 ovv Karpervijver, NHD Bakkum – Luc Knijnsberg

Rode Wouw, 1kj, Infiltratiegebied Castricum, 7-11-'20

Foto: Hielke Boomsma

Bruine Kiekendief

Een overwinterend vrouwtje werd in dec-jan zes keer gemeld van de oostkant van het Alkmaardermeer (De Woude en Uitgeesterbroekpolder).

Blauwe Kiekendief

Het was weer eens een wat beter najaar voor de soort, met 41 meldingen in nov, 12 in dec en 18 in jan. Pleisteraars in dec-jan werden vooral gezien rondom het Alkmaardermeer en in het buitenduin.

Steppekiekendief

1 nov – 1 juv Z, Zwarte Vlak, NHD Bakkum – H. Kuperus. "Vrij hoog tegen donkere lucht, maar toch leek de vogel oranje. Zeer slank met spitse vleugels en soepele vlucht, actiever dan de Blauwe Kiek die ik een uur eerder zag vliegen. Helaas geen boa kunnen zien op deze afstand."

6 nov – 1 m ad jagend, Noorderduin, NHD Heemskerk – Rienk Slings. "Bleke kiekendief. Slank. Geen donkere kop. Wigvormig donkergrijze vlek op bovenkant vleugeltop. Smal wit stuitje. Geen donkere achterrand gezien. Ik keek van een hoog duin op de vogel neer. Onderkant dus niet kunnen zien."

Slechtvalk

43 Meldingen van 1-3 vogels bijeen.

Boomvalk

4 nov – 1 ad, Zeerijdsdijkje, Bakkum-Noord – P. Zwitser

Smelleken

Acht waarnemingen tussen 5 nov en 25 dec, uit het duin, bij de Noordpier en in de Hempolder, Akersloot.

Kemphaan

Hele periode rondzwerfend in de polders tussen Heemskerk en Limmen; maximum 38 in De Groote Ven, Castricumerpolder, op 31 dec (Cees de Vries).

Kleine Strandloper

7 nov – 1 Z, Castricum aan Zee – G. Keijl

Grutto

29 jan – 1 tp, De Groote Ven – R. van Bemmelen e.a.

Oeverloper

13 dec t/m 2 jan – Noordpier en voormalige Averijhaven, Velsen-Noord – Remco Oosterlaar, P. Rijk

Witgat

Drie meldingen in nov, 1 in dec en 5 in jan.

Bokje

Ca. 25 meldingen uit de hele periode, vooral uit het duin. In duinplasjes met een geschikte (plas-dras) waterstand kunnen flinke concentraties zitten, zoals 17 en 20 exx in terrein Heemskerk op 13 en 20 dec (H. Schekkerman, R. Altenburg).

Rosse Franjepoot

7 nov – 1 tp, Castricum aan Zee – G. Keijl. Landde ver op zee.

21 nov – 1 Z, Noordpier IJmuiden – W. Olbers.

15 dec – kort tp, Infiltratiegebied NHD Castricum – J. Schagen

Kleine Jager

Waarnemingen over zee op 3 (2 exx), 12, 19, 25 nov, en 20 en 21 dec.

Middelste Jager

Schaars dit najaar; jonge vogels langs Castricum aan Zee op 3 (2exx), 4, 16 en 19 nov (M. Res, H. Groot, J. Schagen, H. Schekkerman e.a.).

Grote Jager

Waarnemingen over zee en bij de Noordpier op 16, 17 en 19 nov, 13, 20(2 exx), 21(4), 22(4), 24, 26, 28(3), 29, 30 en 31 dec, en 2 en 6 jan. Kennelijk pleisterden enkele vogels voor de kust.

Zwartkopmeeuw

5 nov – 1 ad, strand Egmond aan Zee – Mart van Zweeden

Vorkstaartmeeuw

22 nov – 1 juv, strand Castricum aan Zee – W. Olbers

Hybride Zilvermeeuw x Kleine Mantelmeeuw

13 nov, 17 jan – 1 ad tp, Heemskerk – R. Altenburg. Jaarlijks terugkerende vogel.

Pontische Meeuw

Zestien waarnemingen van in totaal 26 vogels, bijna (31 dec 2 ad Castricum, J. Schagen) allemaal langs de kust, vooral bij de Noordpier. Maxima 4 en 7 exx bij de pier op 19 en 31 dec (P. Rijk).

Geelpootmeeuw

Zes waarnemingen tussen 5 nov en 31 dec, van de pieren van IJmuiden, het strand en uit Heemskerk.

Grote Burgemeester

28 dec – 1 1kj tp, Noordpier – Cees Baart, C. de Vries e.a. Met alleen deze waarneming was het een schrale winter voor burgemeesters.

Papegaaiduiker

20 dec – 2 Z, Castricum aan Zee – H. Schekkerman

31 dec – 1 Z, Castricum aan Zee – H. Groot

Kleine Alk

1 nov – 3 Z, Castricum aan Zee – G. Keijl

Kerkuil

Tien waarnemingen, uit de Limmerpolder, Zeerijdsdijkje, Bakkum, Zanderij Castricum, Heemskerker Noordbroek en Wijkermeerpolder.

Ransuil

25 meldingen in totaal. Op de vaste roestplaatsen in Heemskerk werden maximaal 10 en 5 vogels gemeld.

Velduil

21 nov – 1 tp, Rijksduinen, Wijk aan Zee – Pierre van der Wielen e.a.

31 jan – 1 ovv, Zeedijk, Wijkermeerpolder – Viljo Kooij

Kleine Bonte Specht

Elf waarnemingen verdeeld over de gehele periode, allemaal uit het duin.

Strandleeuwerik

5 nov – 1 Z Vogelduin-Noord, NHD Bakkum – J. Schagen

7 nov – 7 Z, Hazenduin, Castricum aan Zee – G. Keijl

28 nov – 1 ovv, Rijksduinen Velsen-Noord – Erwin van Saane, Paul de Jong

7 dec – 4 tp, Infiltratiegebied NHD Castricum – P. Zwitser

Siberische Boompieper

Op 9 en 25 nov vlogen vermoedelijke Siberische Boompiepers over De Kil, NHD Bakkum en het Watervlak, NHD Castricum, maar de hoge roepjes konden niet worden opgenomen en geverifieerd (Wouter Bol, Arnold Wijker).

Grote Pieper

7 nov – 2 x 1 Z, Vogelduin-Noord – J. de Leeuw, J. Schagen

8 nov – 1 Z, Vogelduin-Noord – J. Schagen e.a.

Grote Gele Kwikstaart

Met 97 meldingen waren Grote Gele Kwikken talrijk deze periode.

Rouwkwikstaart

20 jan 1 m tp, tuinbouwgebied Heemskerkerduin – Dick Groenendijk. In deze omgeving overwinteren tientallen Witte Kwikstaarten (bv. 37 op 18 dec, H. Schekkerman) die vermoedelijk slapen in een van de aanwezige kassen.

Roodborsttapuit

Overwinterende' Robotappen (in dec-jan) werden gemeld in het Doornvlak en omgeving (NHD Bakkum), Zeerijtdijkje en Bleumerweg (Bakkum), en de Dorregeesterpolder en de Woude langs het Uitgeester- en Alkmaardermeer.

Zwarte Roodstaart

Er waren 9 meldingen van overwinteraars in dec-jan; behalve van de sluizen en Hoogovens in Velsen-Noord ook bij Castricum aan Zee (5-11 dec) en Soeckebacker, NHD Egmond (6 jan).

Sperwergrasmus

8 nov – 1 1kj vangst, Vinkenbaan. Een late vangst, maar niet uniek.

Cetti's Zanger

De 112 meldingen laten mooi zien hoe 'gewoon' Cetti's zangers in enkele jaren zijn geworden. Het aantal plekken in onze regio blijft echter vooralsnog beperkt, tot het infiltratiegebied Castricum, de Groene Driehoek in Uitgeest, en de rietkragen langs het Uitgeestermeer. Daar werden ze nu niet alleen gemeld langs de Dorregeesterpolder (max. 13 op 22 nov), maar ook langs de Westwouderpolder en het Stierop.

Bruine Boszanger

9-14 nov – 1 tp, Soeckebacker, NHD Egmond – R van Bemmelen, H. Groot

9 nov – 1 tp, Asserlaan, Castricum – R. van Bemmelen

14 nov – 1 vangst, vinkenbaan

25-30 nov – 1 vangst met terugvangsten, vinkenbaan

25 nov – 1 tp, Zeerijtdijkje, Bakkum-Noord – J. Schagen

13 dec – 1 tp, strandplateau Castricum aan Zee – J. Schagen

29 dec – 1 vangst, vinkenbaan

Tot dit najaar waren er nog maar twee veldwaarnemingen in onze regio (en 14 vangsten), nu vijf (+3) erbij! Alle vogels lieten zich beter horen dan zien, zoals gebruikelijk bij deze soort. Met ruim 80 Bruine Boszangers in het hele land vond in okt-nov een ongekende influx plaats. In zekere zin bleef het aantal bij ons nog wat achter, want net buiten de regio werden er 3-5 gevonden in de Wimmenummerduinen benoorden Egmond aan Zee, en rond Katwijk-Noordwijk liep het aantal zelfs op tot ca. 20!

Tjiftjaf

In dec-jan 43 waarnemingen van overwinteraars. Dat zou volgende winter wel eens minder kunnen worden, gezien de koude-periode in februari.

Siberische Tjiftjaf

Vangsten op de vinkenbaan op 6, 7, 8, 24, 25 nov. Daarnaast:

8-9 nov – 1 tp, Boterbloempark, Castricum – J. de Leeuw
6 dec – 1 tp, Castricum aan Zee – J. Schagen, R. Altenburg
8 dec – 1 tp, Dunantsingel, Castricum – Willem Jas
22-27 jan – 1 tp, Infiltratiegebied Castricum – Christophe Reijman e.a.

Siberische Tjiftjaf, Castricum, 9-11-'20

Foto: Joep de Leeuw

Bladkoning

Vinkenbaanvangsten op 1, 5, 8, en 23 nov (2exx). Daarnaast nog:
4 nov – 1 Bladkoning/Hume's Blk, Onderlangs, Castricum – H. Schekkerman
10 nov – 1 tp, Koekoeksbloem, Castricum – J. de Leeuw

Zwartkop

Doortrek tot in nov; in dec nog 7 meldingen, in Castricum, Bakkum, Heemskerkerduin en NHD terrein Bakkum.

Klapekster

De enige waarnemingen waren op 3 nov (Doornduyn en Wei van Brassier, NHD Bakkum) en 4 nov (Zweefvliegveld NHD Castricum, later Melkvlak, NHD Bakkum; H. Boomsma, J. Schagen, H. Kuperus, G. Keijl e.a.). Vermoedelijk ging het om één vogel, hoewel Bakkum-Zweefvliegveld-Bakkum wel een opmerkelijk uitstapje is.

Raaf

7 nov – roepend Noorddorpervlak, NHD Heemskerk, en 2 overvliegend Melkvak, NHD Bakkum – Sven Pekel, Bertil Bosch

30 dec – 2 NO, Kieftenvlak, NHD Heemsk. – R. v.Bemmelen, D. Groenendijk

Roek

8 nov –7 Z, Vogelduin-Zuid – H. Groot e.a. 2 paren met 2 resp. 1 jongen.

Roek, Vogelduin, 8-11-'20

Foto: Hans Groot

Europese Kanarie

6 en 7 nov – elk 1 Z, telpost Vogelduin, NHD Bakkum – H. Groot e.a.

1 jan – 1 tp, Forteiland, IJmuiden – Dick Groenendijk

Barmsijs

In nov werden nog ca. 15 (Kleine) Barmsijzen gemeld. Grote Barmsijzen kwamen dit najaar nauwelijks onze kant op; pas in dec en begin jan werden enkele gezien in NHD Heemskerk en bij de Noordpier.

Kneu

Een groep van 150 Kneuen verbleef in jan en feb bij een akker met overstaand peulgewas langs de Nerdijk bij Castricum (H. Boomsma e.a.).

Best bijzonder want tegenwoordig zijn Kneuen 's winters schaars in onze regio.

Kruisbek

Schaars in deze periode: slechts 8 waarnemingen van 1-4 vogels, in het duin.

Noordse Goudvink

1 nov – 1 tp, Glopstukken, NHD Castricum – H. Groot. Met trompetroepje.

Grauwe Gors

7 nov – 1 Z, Hazenduin, Castricum aan Zee – G. Keijl

Geelgors

9 nov – 2 ZW, 1 tp, Vogelduin, NHD Bakkum – Wouter Bol

14 nov – 1 tp, Watervlak, NHD Castricum – Wouter Bol

22 nov – 1 tp, vinkenbaan – Arnold Wijker

10 dec t/m 31 jan – max. 5 tp, Krengbos, Castricum – R. Altenburg e.a.

De enige vaste winterplek in recente jaren.

IJsgors

Vijf waarnemingen tussen 1 en 8 nov, en vervolgens nog 4 tussen 28 nov en 13 dec; allemaal uit het duin behalve 1 ex, Dorregeestepolder op 1 nov.

Sneeuwgor

Acht waarnemingen in nov en 2 in dec; allemaal buitenduin, strand of Noordpier, m.u.v. 1 ex over de Heemskerker Noordbroek op 9 nov (R. Slings).

Lezingen & Excursies – t/m 2^e kwartaal 2021

Commissie Lezingen & Excursies

Bij het uitkomen van de april-editie van de Winterkoning mochten we verwachten dat de Corona-lockdown nog wel enige maanden van kracht zal blijven. Daarom zal het de komende maanden nog steeds niet zijn toegestaan om vogelexcursies te organiseren. Daarnaast: mochten er t.z.t. weer excursies toegestaan zijn, dan zullen die waarschijnlijk uitsluitend in onze directe omgeving plaatsvinden, d.w.z. zonder autoritten. Het blijft allemaal erg onzeker...

Met andere woorden: wij kunnen u geen excursie-programma voor het tweede kwartaal 2021 bieden. Zodra het op enigerlei wijze weer verantwoord is, gaan we weer snel beginnen excursies te organiseren. We zullen dat dan per e-mail met u communiceren. Afwachten maar dus.

Deze onzekerheden gelden natuurlijk ook voor meerdaagse excursies. Onze eerder geplande najaars-weekend-excursie naar Texel (aanvankelijk gepland: oktober 2020, zie Winterkoning van april-2020) hebben we moeten verplaatsen naar het weekend van 1 t/m 3 oktober 2021. We hebben goede hoop dat deze excursie dan wél mag plaatsvinden. Leden die zich voor okt-2020 hadden aangemeld behouden 'hun plaats'. Er zijn nu nog enkele plaatsen vrij. Voor meer info, of aanmelding: excursies.lezingen@vwmidden-kennemerland.nl.

Ondertussen blijft de natuur onveranderd mooi, en is het voorjaar al begonnen. Er valt dus genoeg te genieten, in je eentje of samen met je geliefde(n). Maar helaas nog steeds 'even' zonder ons.

Nieuwe (jeugd)leden

Dhr. K. Jongkind
Mw. M. Montijn
Dhr. M.P. Tijm

Redactie

Heiloo
Heemskerk
Limmen

WIE, WAT, WAAR IN VOGELWERKGROEP MIDDEN-KENNEMERLAND

De Winterkoning is het verenigingsblad van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland. Het verschijnt viermaal per jaar: begin januari, april, juli, en oktober. Uiterste inleverdata voor kopij zijn: 15 februari, 15 mei, 15 augustus en 15 november. Voor het digitaal versturen van illustraties moet de illustratie in JPG-formaat zijn.

<i>Voorzitter</i>	Hans Stapersma Heereweg 44 1901 ME Castricum	tel. 06-22684313
<i>Secretaris</i>	Arie Dekker C. Huygenstraat 4 1901 JA Bakkum secretariaat@vwgmidden-kennemerland.nl	0251-655817
<i>Penningmeester Vogelwerkgroep</i>	Renie van der Werf Oosterzijweg 6a 1851 PA Heiloo penningmeester@vwgmidden-kennemerland.nl rek.nr. NL67 INGB 0004 4913 69 t.n.v. Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland	072-5337 078
<i>Penningmeester Vinkenbaan</i>	Kees Roselaar roselaar@xs4all.nl rek.nr. NL03 INGB 0004 3806 80 t.n.v. Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland	072-5125 423
<i>Bestuursleden</i>	Hans Schekkerman Micha de Heus Piet Admiraal	0251-881405 06-49918837 0251-232603
<i>Ledenadministratie</i>	Femie de Jager – ten Berge Kerkweg 88 1964 JG Heemskerk femiedejager@vwgmidden-kennemerland.nl	0251-831286
<i>contacten</i>		
- Milieufederatie	Hans Stapersma	06-22684313
- SVN	Hans Stapersma	06-22684313

WIE, WAT, WAAR IN VOGELWERKGROEP MIDDEN-KENNEMERLAND

<i>Redactie</i>	Martine Kamminga Vacature	0251-679171
	Cees op den Velde	06-57565812
	Hans Stapersma	06-22684313
<i>Redactieadres</i>	Cees op den Velde Meeuwenlaan 31 1935 ER Egmond-Binnen webmaster@vwgmidden-kennemerland.nl	
<i>Website</i>	https://vwgmidden-kennemerland.nl	
<i>Vinkenbaansecretaris</i>	Arnold Wijker	072-5070793
<i>Vinkenbaancoördinator</i>	Richard Reijnders	0251-656089
<i>Commissie Lezingen & Excursies</i>	Renie van der Werf Marian van Leeuwen Ronald Sunnotel excursies.lezingen@vwgmidden-kennemerland.nl	072-5337078 0251-311092 06-10403680
<i>Werkgroep Kerkuilen & Steenuilen</i>	Piet Zomerdijk	06-13935557
<i>Werkgroep Ruimtelijke Ordering, secretaris</i>	Vacature	
<i>Werkgroep Roofvogels</i>	Henk Levering Henk Schoonenberg Pr. Frederik Hendrikstraat 6 1901 CK Castricum	0251-659540 0251-656825
<i>Werkgroep IJsvogels</i>	Klaas Pelgrim ijsvogelwerkgroep@vwgmidden-kennemerland.nl	06-29098695
<i>Jongeren Werkgroep</i>	Micha de Heus Hans Kuperus	06-49918837 0251-657810
<i>AID (Algemene Inspectie Dienst) Kerkrade</i>		0800-0488

© het copyright van de artikelen, tekeningen en foto's berust bij de auteurs, tekenaars respectievelijk fotografen